

UML- Unified Modeling Language

Ujednolicony Język Modelowania

- UML jest standardowym językiem do specyfikacji, wizualizacji, budowy i dokumentowania wszystkich artefaktów (wytworów) dowolnego systemu.
- UML jest językiem o szerokim zakresie zastosowań.
- UML nadaje się do opisu systemów programowych i nieprogramowych (tzw. systemów biznesowych) w różnych dziedzinach i branżach, np. w produkcji, bankowości, handlu elektronicznym itd.

UML- Unified Modeling Language

Ujednolicony Język Modelowania

- UML może być stosowany w całym procesie tworzenia systemu softwerowego, od gromadzenia wymogów, aż po implementację systemu.
- Spełnia zatem jako narzędzie oczekiwania inżynierii oprogramowania.
- Język ten obsługuje wielu producentów narzędzi, które są standardami branżowymi; nie jest to zastrzeżony lub zamknięty język modelowania.

Historia języka UML

Lata 80-90:

- Różnorodne metodologie, techniki , różnorodne notacje, symbole, oznaczenia.

Lata 90-95:

- Wyróżniają się 3 metodologie:
  - Metoda Grady'ego Boocha Booch '93
  - Metoda Jamesa Rumbaugh'a OMT-2
  - Metoda Ivara Jacobson'a OODE

Historia języka UML

1. Metoda Grady'ego Boocha Booch '93 (powstała z Booch '91) kładła nacisk na projektowanie i tworzenie systemów oprogramowania. Słaba w analizie.
2. Metoda Jamesa Rumbaugh'a OMT-2 (ang. Object Modeling Technique — technika modelowania obiektów, powstała z OMT-1) kładła nacisk na analizie systemów oprogramowania. Słaba w projektowaniu.
3. Metoda Ivara Jacobson'a OODE (ang. Object-Oriented Software Engineering — obiektowa technika programowania) kładła nacisk na modelowanie biznesowe i analizie wymagań.

Historia języka UML

Lata 95-97:

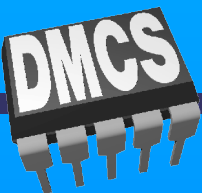
- James Rumbaugh, a po nim Ivar Jacobson dołączyli do Grady'ego Boocha w firmie Rational Software Corporation, aby połączyć swoje metody podejścia. Wyłonił się język UML 1.0.

Po 97:

- Standaryzacja, korekty, prace nad wersją 2.0

Najbardziej aktualna wersja specyfikacji UML jest dostępna w serwisie OMG <http://www.omg.org>.

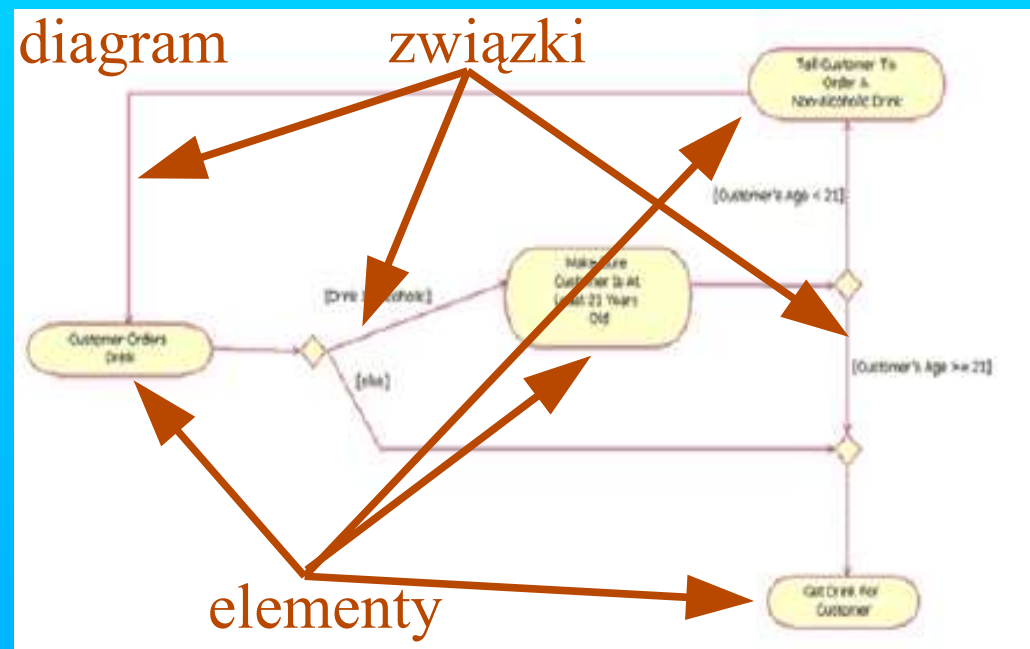
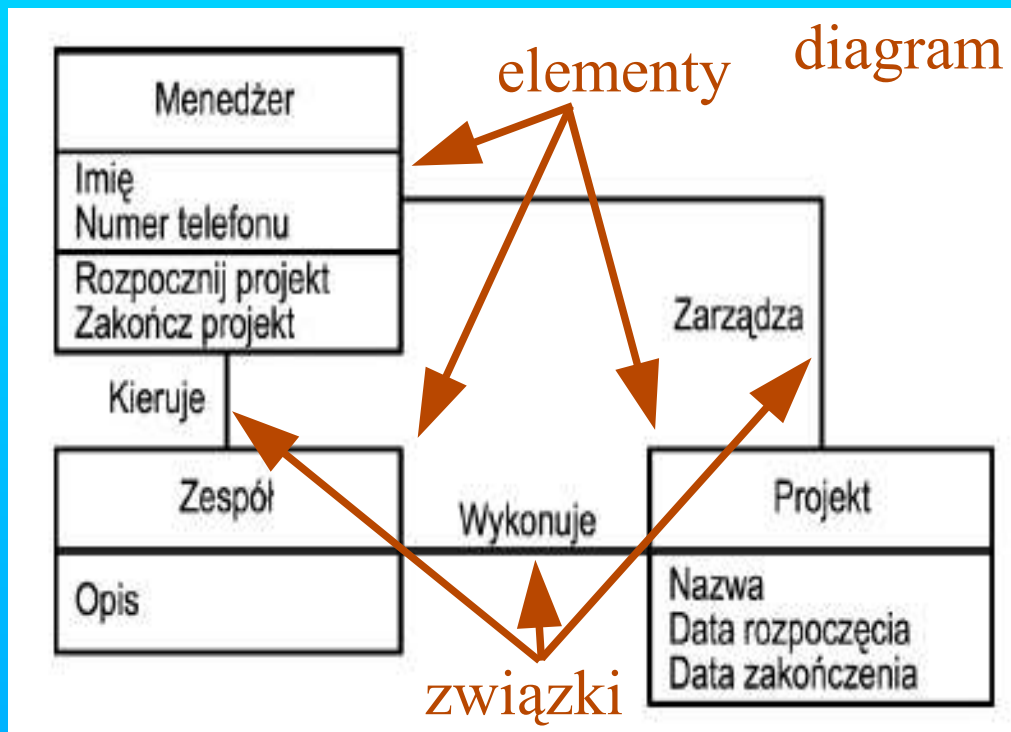
Object Management Group (OMG) — organizacja tworząca standardy powszechnie przyjmowane w przemyśle

Na co położony zostanie nacisk w nauce języka UML

- Paradygmat obiektowy, ponieważ tworzy podstawy języka UML.
- Modelowanie strukturalne i behawioralne, ponieważ pozwalają zrozumieć wymogi stawiane systemowi i jego architekturę.

UML językiem programowania.

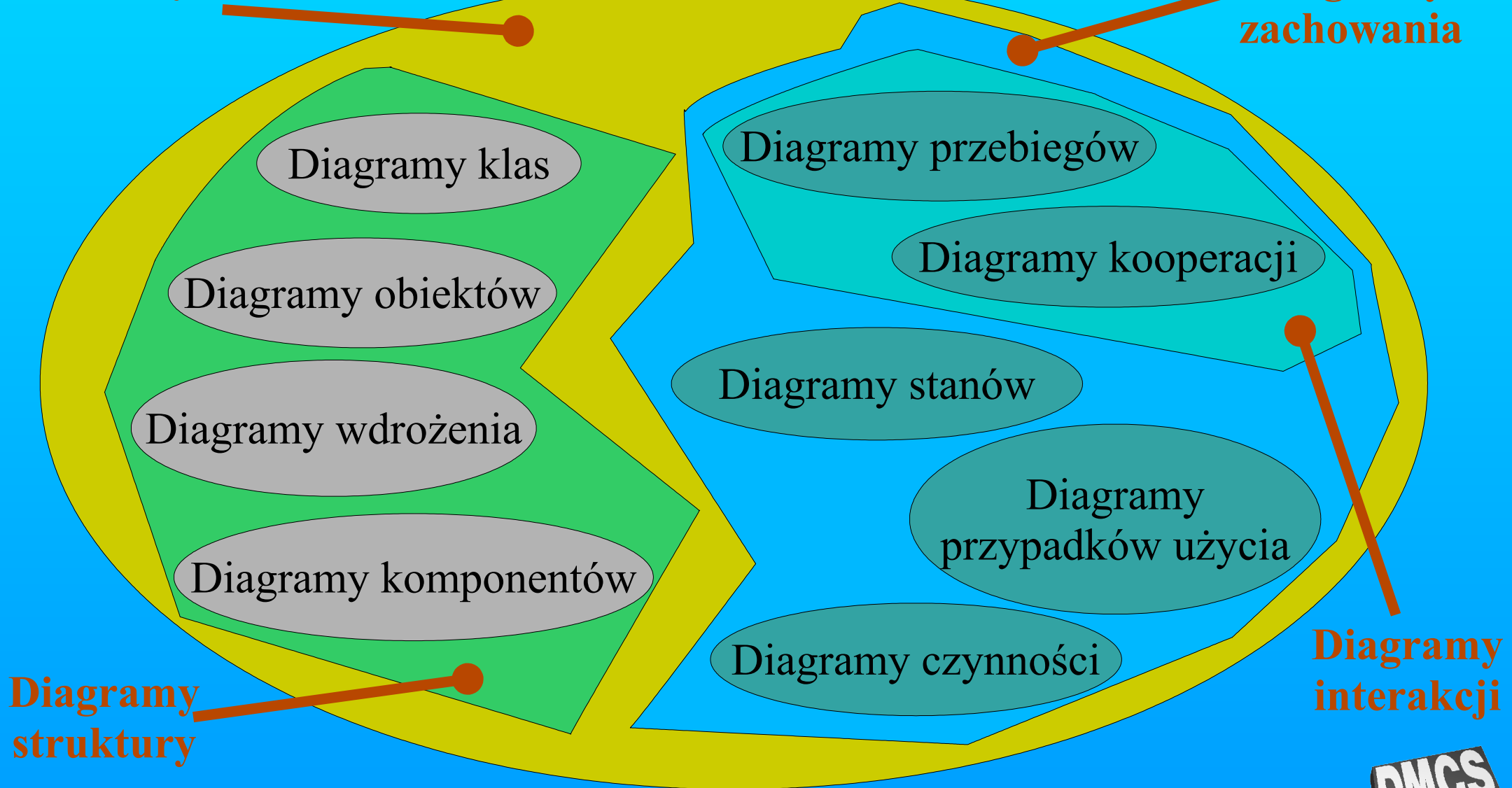

UML jest po prostu językiem wizualnym, służącym do modelowania i opisywania systemów za pomocą bloków konstrukcyjnych: elementów, związków między nimi i diagramów.

Schemat modelu systemu

Model systemu

Diagramy zachowania

Diagramy struktury

Diagramy interakcji

Diagramy w UML.

Diagramy – schemat przedstawiający zbiór bytów. Najczęściej jest grafem, w którym wierzchołkami są elementy, a krawędziami związki.

Diagramy struktury

– statyczne aspekty systemu

- diagramy klas
- diagramy obiektów
- diagramy komponentów
- diagramy wdrożenia

Diagramy zachowania

– dynamiczne aspekty systemu

- diagramy przypadków użycia
- diagramy interakcji:
  - diagramy przebiegu
  - diagramy kooperacji
- diagramy stanów
- diagramy czynności

Elementy w UML.1/5.

Strukturalne – wyrażone rzeczownikami.

Najbardziej statyczne elementy modelu.

Reprezentują składniki pojęciowe albo fizyczne.

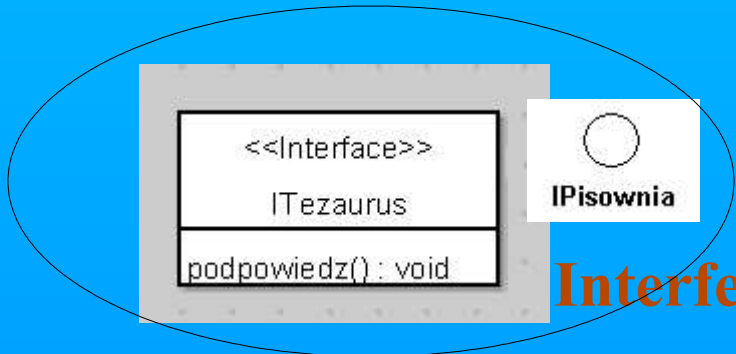
Klasy

Kooperacje

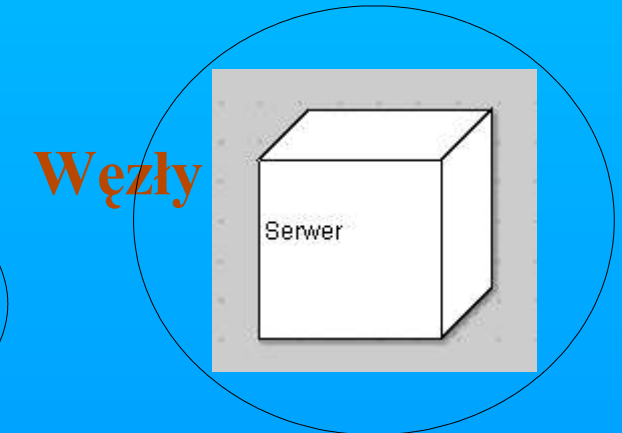
Przypadki użycia

Interfejsy

Komponenty

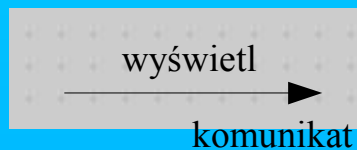
Węzły

Elementy w UML. 2/5.

Czynnościowe – dynamiczna część modelu w UML.

Wyrażone czasownikami. Opisują zachowanie w czasie i w przestrzeni. Powiązane z elementami strukturalnymi.

Interakcja

Zachowanie polegające na wymianie komunikatów między obiektami.

- komunikaty
- ciągi akcji w odpowiedzi na komunikaty
- połączenia między obiektami

Maszyna stanowa

Określa ciąg stanów jakie obiekt lub interakcja może przyjąć.

- stany
- przejścia między stanami
- zdarzenia powodujące przejścia
- czynności – odpowiedzi na zdarzenia

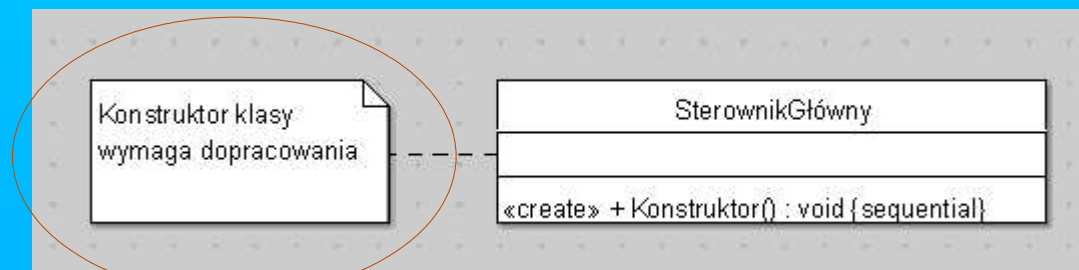
Elementy w UML. 3,4/5.

Grupujące – bloki na które może być dany model rozłożony. Rola organizacyjna.

- **Modele**
- **Pakiety**
- **Zręby**
- **Podsystemy** - rodzaje pakietów
- elementy strukturalne
- elementy czynnościowe
- inne pakiety

Komentujące – objaśnienia pisane w celu uwypuklenia lub zaznaczenia dowolnych składników systemu.

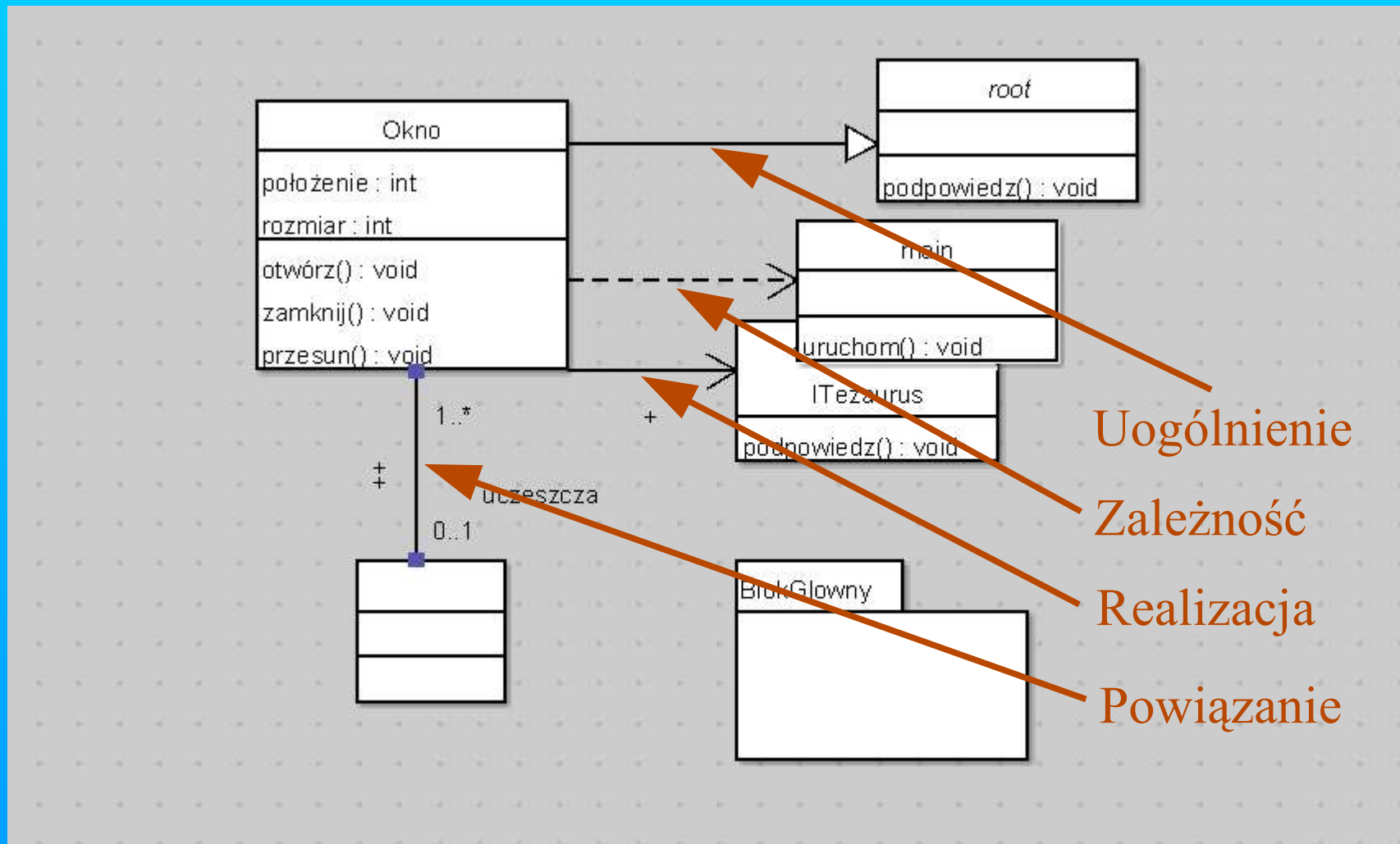

Notatka

- **Notatka**
- **Wymagania**

Elementy w UML.5/5.

Związki – służą do łączenia elementów. Używane do budowy poprawnych modeli.

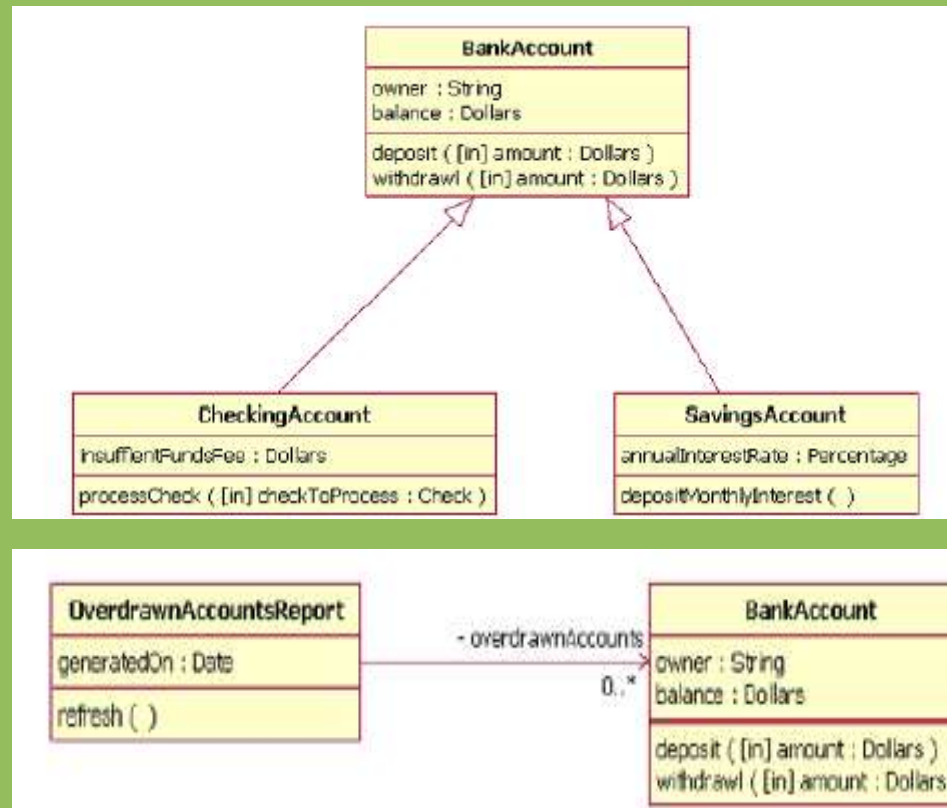

Właściwości.

Diagramy oraz elementy posiadają pewne właściwości. Właściwości są zbiorem cech charakterystycznych dla danego elementu. Mogą się składać z kilku podzbiorów. Właściwości definiowane są przez programistę. Posiadają one z kolei predefiniowane cechy, jak np. typ, widoczność itp.

Diagram klas

Class Diagram

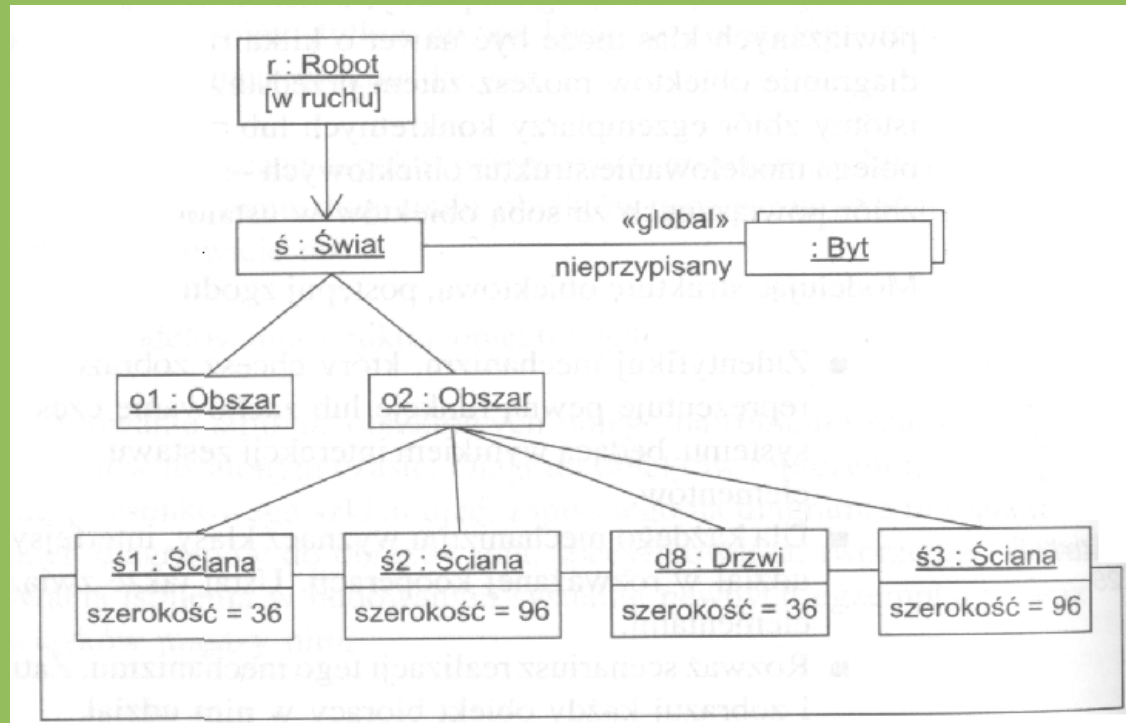

**Klasy, obiekty, kooperacje,
interfejsy, związki między nimi.**

Diagram obiektów

Object Diagram

Wyobraża statyczny rzut pewnych egzemplarzy elementów występujących w diagramie klas.

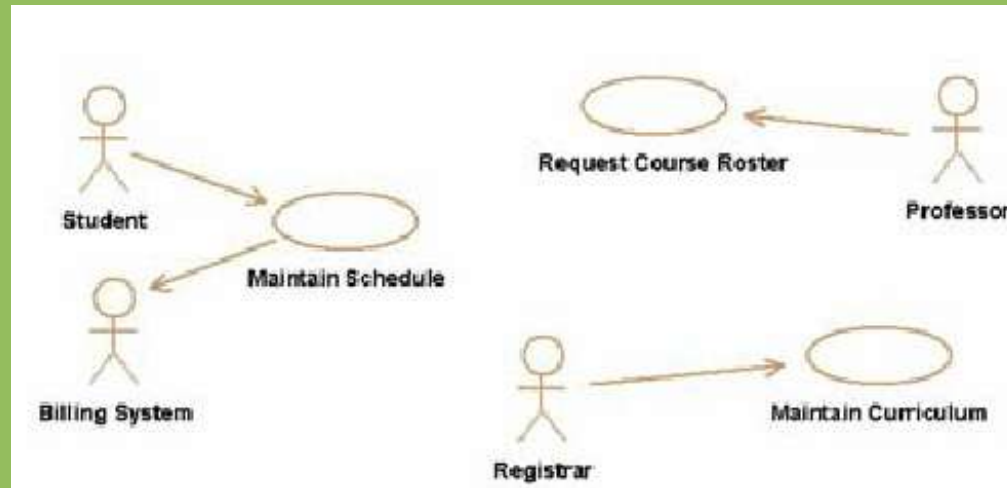
Obiekty, związki między nimi.

Diagram przypadków użycia

Use Case Diagram

Statyczne aspekty
perspektywy
przypadków użycia.
Wyznaczanie i
modelowanie systemu.

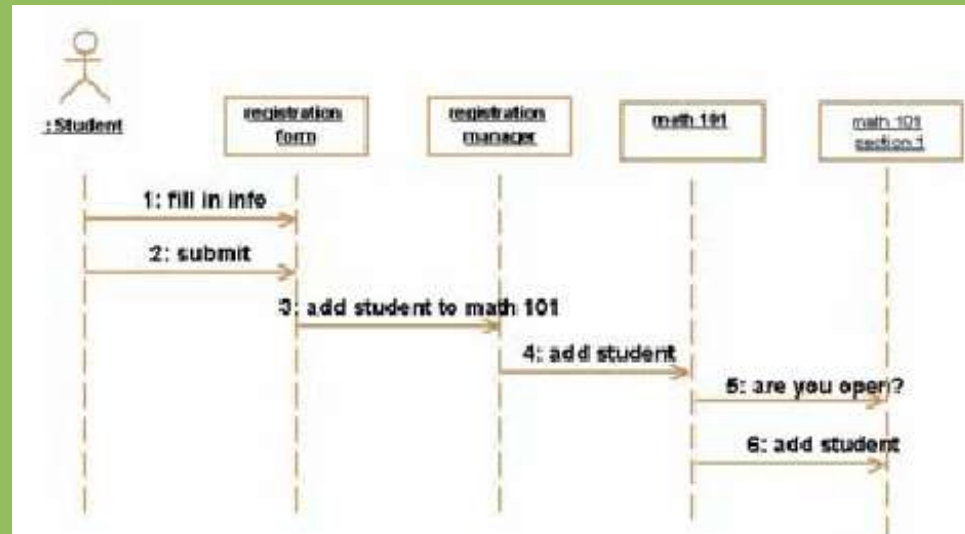

Przypadki użycia, aktorzy,
zależności, uogólnienia, powiązania.

Diagram przebiegu

Sequence Diagram

Obrazuje kolejność wysyłania komunikatów w czasie.

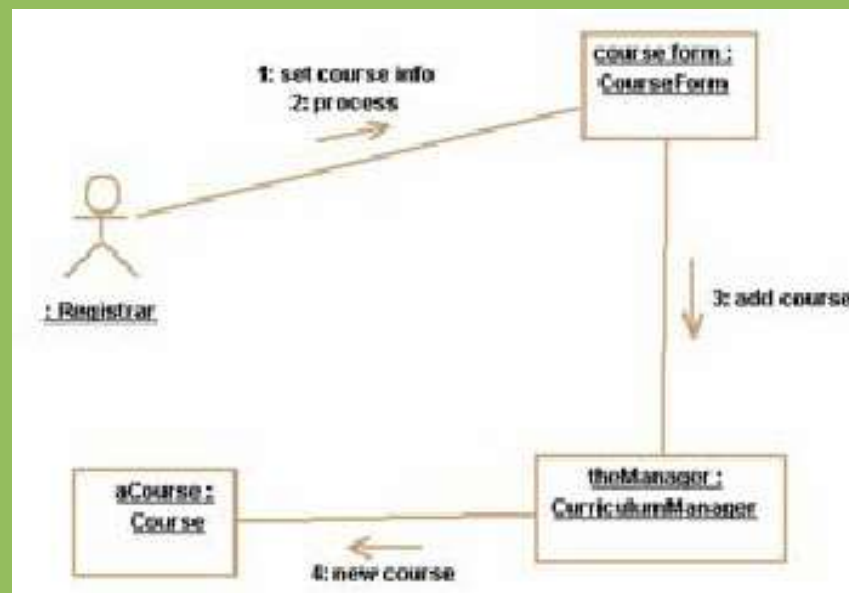

Obiekty, wiązania, komunikaty.

Diagram kooperacji

Collaboration Diagram

Strukturalna organizacja obiektów, które wysyłają i odbierają komunikaty.

Obiekty, wiązania, komunikaty.

Diagram stanów

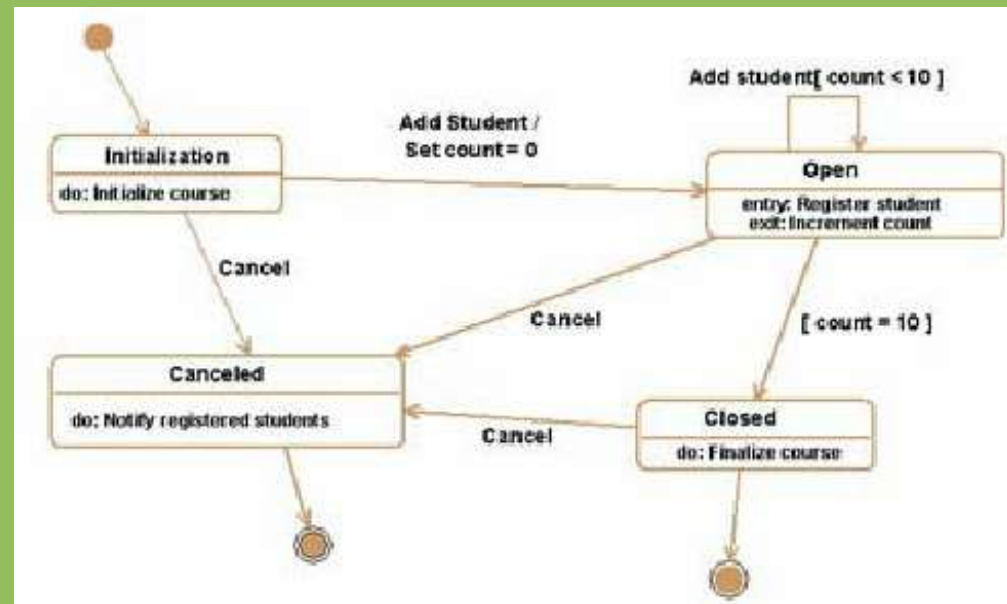
Statechart Diagram

Przedstawia maszynę stanową.

Opisuje reakcje obiektów na ciągi zdarzeń.

Modelowanie zachowania interfejsów, klas i kooperacji.

Projektowanie systemów interakcyjnych.

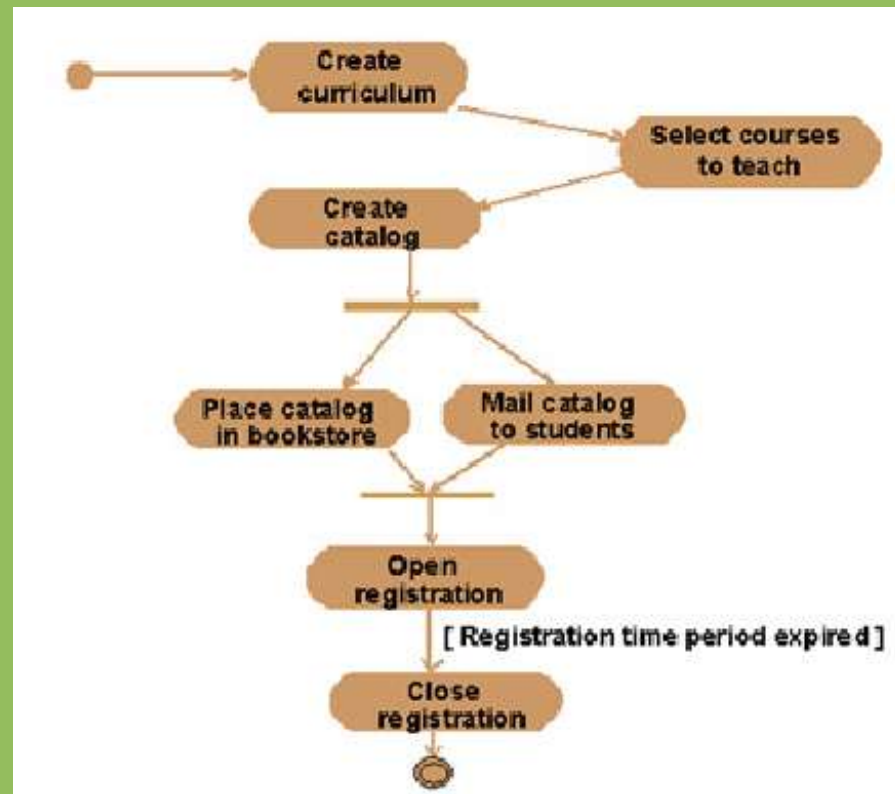

Stany zwykłe i złożone, przejścia ze zdarzeniami i akcjami.

Diagram czynności

Activity Diagram

Szczególny przypadek diagramu stanów.
Obrazuje przepływ sterowania od czynności do czynności między obiektami.
Modelowanie funkcji systemu.

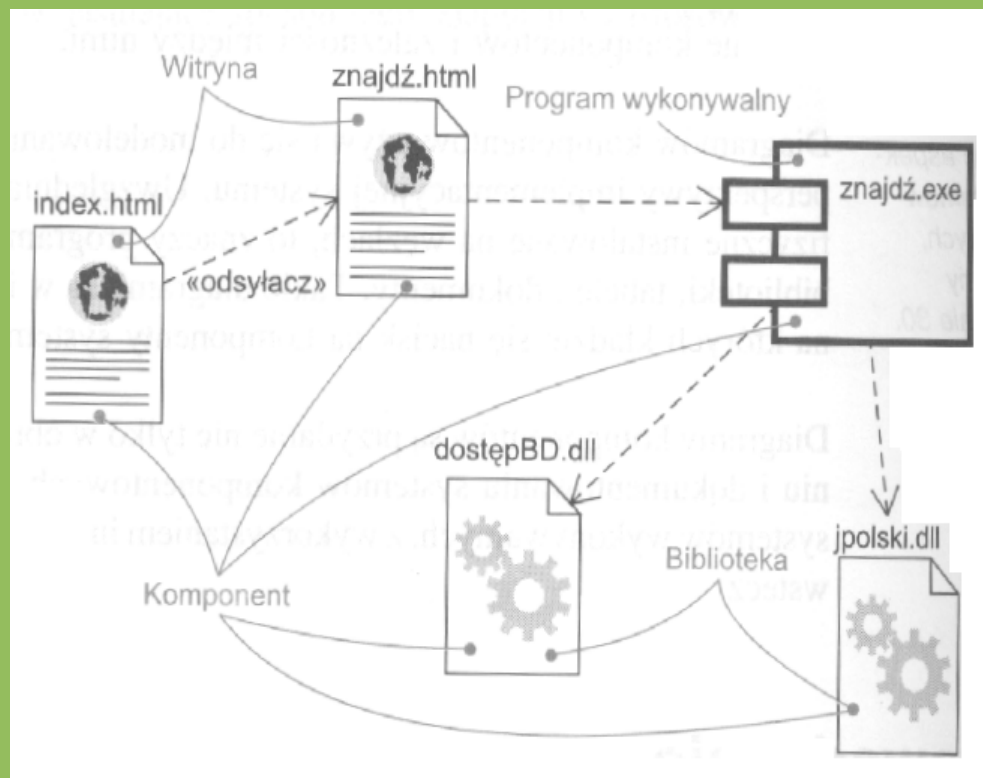

Stany akcji, stany czynności,
przejścia, obiekty.

Diagram komponentów

Component Diagram

Obrazuje uporządkowanie komponentów i zależności między nimi. Ściśle wiąże się z diagramem klas, ponieważ zwykle każdemu komponentowi przyporządkowane są pewne klasy, interfejsy i kooperacje.

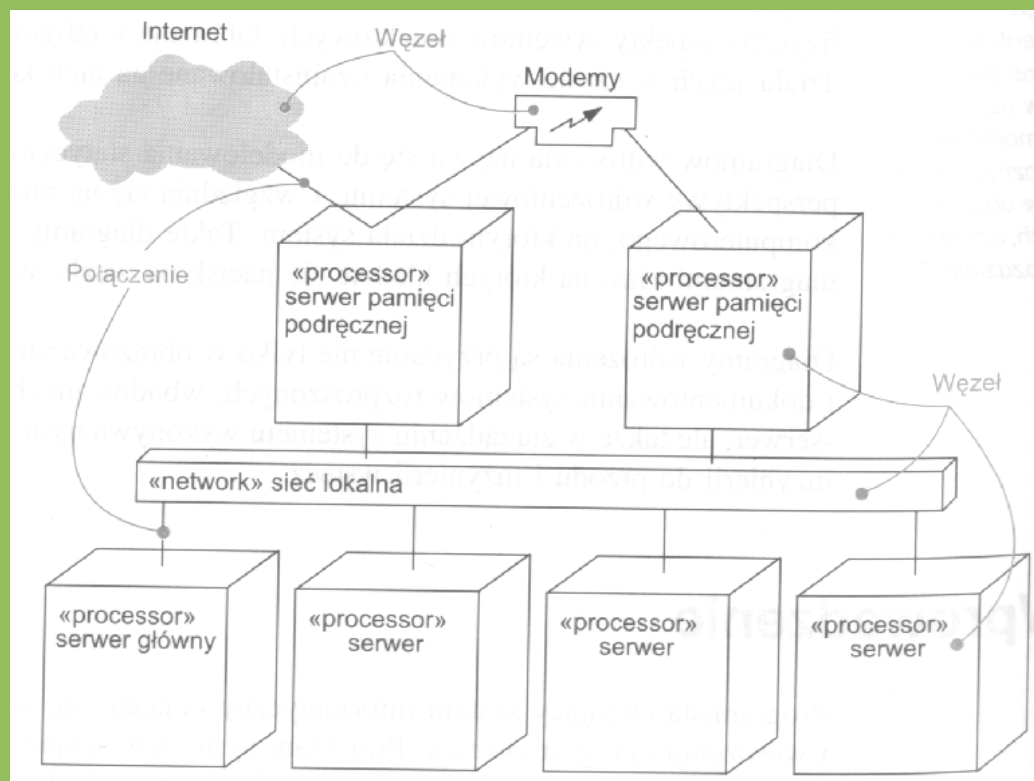
**Komponenty, interfejsy,
zależności, uogólnienia,
powiązania i realizacje.**

Diagram wdrożenia

Deployment Diagram

Obrazuje konfigurację poszczególnych węzłów w czasie wykonania i zainstalowane na nich komponenty.

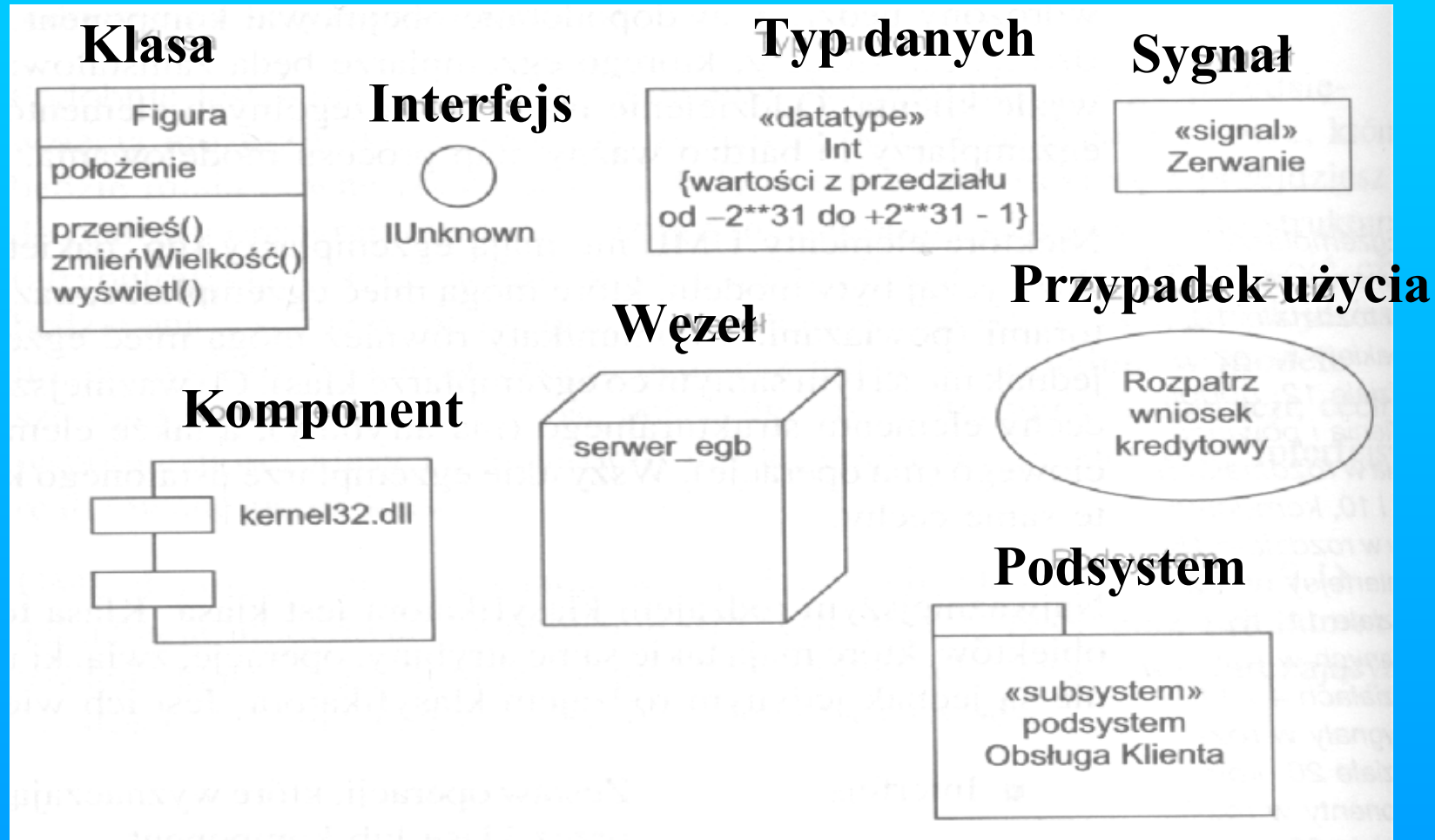
Wiąże się z diagramem komponentów, ponieważ zwykle każdy węzeł zawiera co najmniej jeden komponent.

Węzły, zależności, powiązania.

Czym są klasyfikatory?

Klasyfikatory to byty modelu mogące posiadać egzemplarze. Przedstawiane są za pomocą bloków konstrukcyjnych.

Podstawowe elementy występujące w diagramie klas

Diagramy klas używane są do modelowania statycznych aspektów perspektywy projektowej. Wiąże się z tym w głównej mierze modelowanie słownictwa systemu.

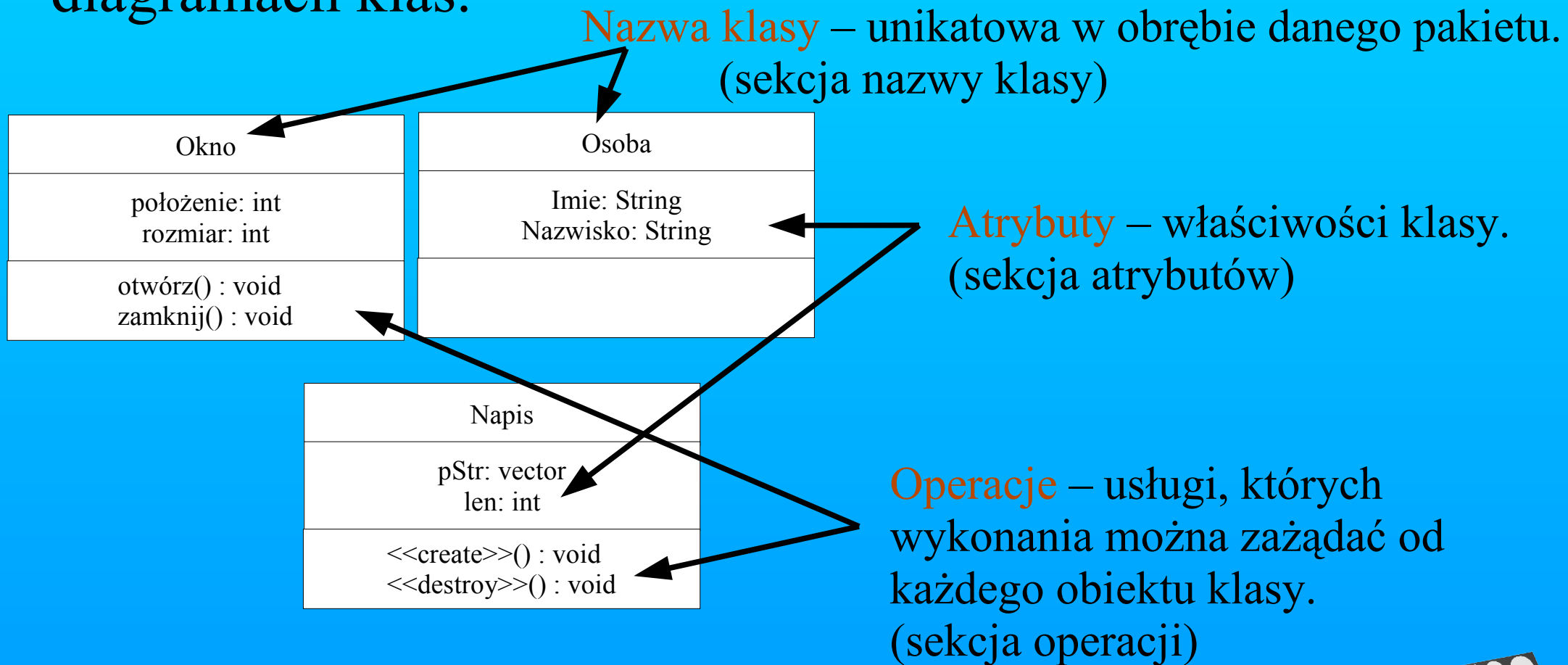
Diagramy klas stanowią bazę wyjściową dla diagramów komponentów i wdrożenia.

Diagramy klas przedstawiają zbiory klas, interfejsów, kooperacji oraz związki między nimi.

Na kolejnych slajdach przedstawione zostaną elementy, które mogą wystąpić w diagramach klas.

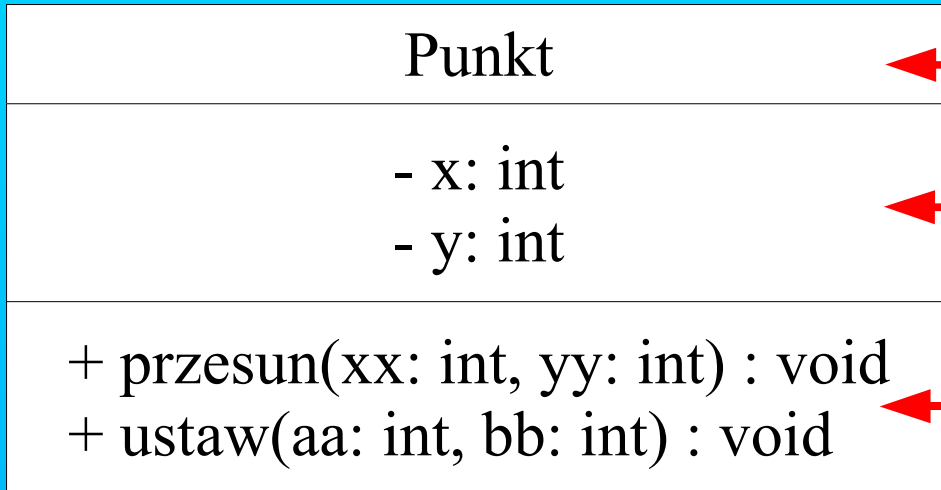
Czym są klasy?

Klasa to opis zbioru obiektów, które mają takie same atrybuty, związki i znaczenie. Klasy definiuje się w diagramach klas.

Właściwości klas

UML

Nazwa klasy

Atrybuty

Operacje

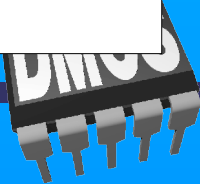
C++

Nazwa klasy

Atrybuty

Deklaracje metod

```
class Punkt
{
    private:
        int x;
        int y;
    public:
        void przesun(int xx, int yy);
        void ustaw(int aa, int bb);
};
```


Obiekty

UML

P1 : Punkt

Punkt2 : Punkt

Pkt : Punkt

: Punkt

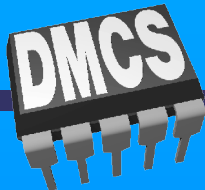
Nazwa Obiektu

C++

Punkt p1, punkt2, p;

Punkt PktCentralny;

Obiekt, który nie ma nazwy jest obiektem anonimowym

Nazwa klasy

Nazwa jest napisem. Wyróżnia klasę spośród innych klas.

Nazwa ścieżkowa

MojModel::Okno

MojModel::Okno::Komunikat

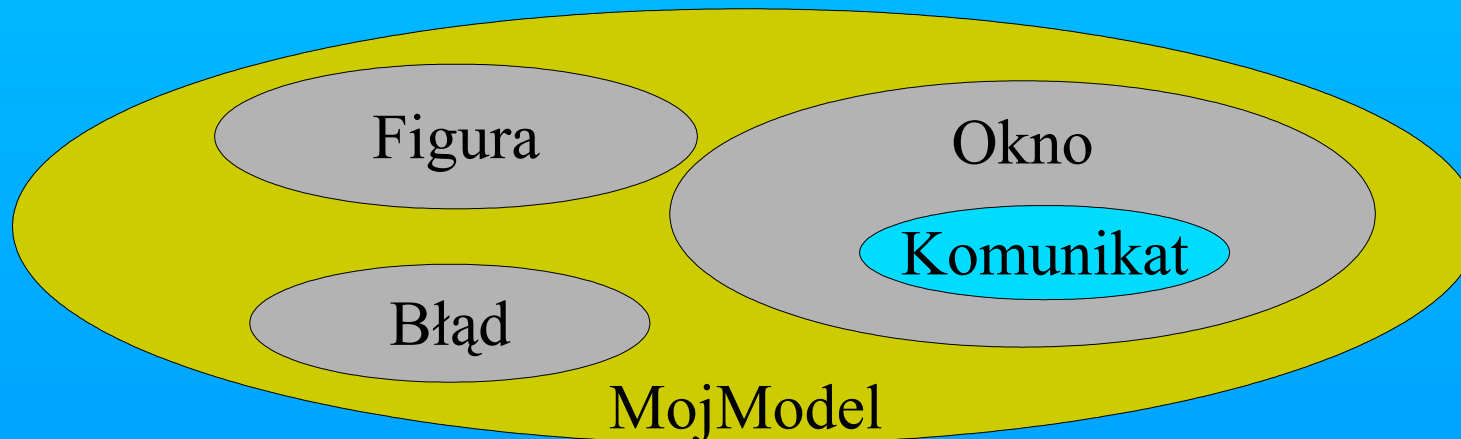
MojModel::Figura

Nazwa prosta

Klient

Okno

Błąd

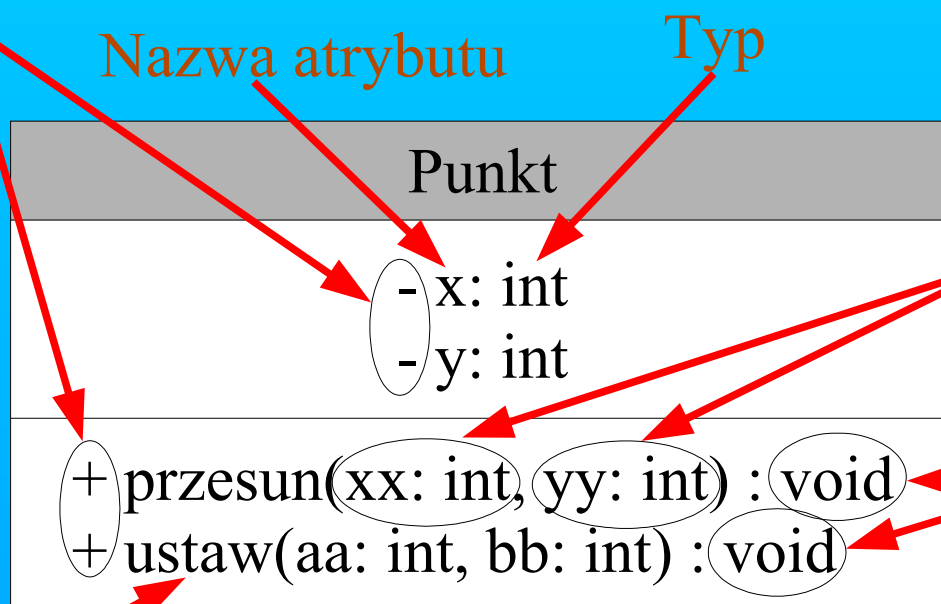

Atrybuty i operacje

Atrybut jest nazwaną właściwością klasy. Określa zbiór wartości jakie można przypisać do poszczególnych egzemplarzy tej klasy.

Widoczność:

- private
protected
+ public

Parametry operacji

Typ wyniku

Nazwa operacji

Operacja jest implementacją usługi, której wykonania można zażądać od każdego obiektu klasy.

Atrybuty klasy

Ogólna defnicja atrybutu:

**[widoczność] nazwa [liczebność] [:typ]
[=wartość_początkowa][{określenie_właściwości}]**

[] - opcjonalnie

```
położenie  
+ położenie  
położenie: Punkt
```

```
Początek: *Element  
nazwa[0..1]: String  
położenie: Punkt = (0,0)  
id: Integer {frozen}
```

Atrybuty klasy

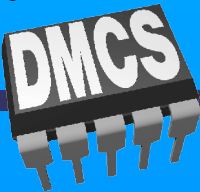
[**widoczność**] nazwa [liczebność] [:typ]
[=wartość_początkowa][{określenie_właściwości}]

public – (publiczny) Każdy zewnętrzny klasyfikator, który ma dostęp do danego klasyfikatora, ma także dostęp do takiego składnika. Na diagramie oznaczany +

protected – (chroniony) Każdy potomek klasyfikatora ma także dostęp do takiego składnika.

Na diagramie oznaczany #

private – (prywatny) Tylko rozważany klasyfikator ma dostęp do takiego składnika. Na diagramie oznaczany -

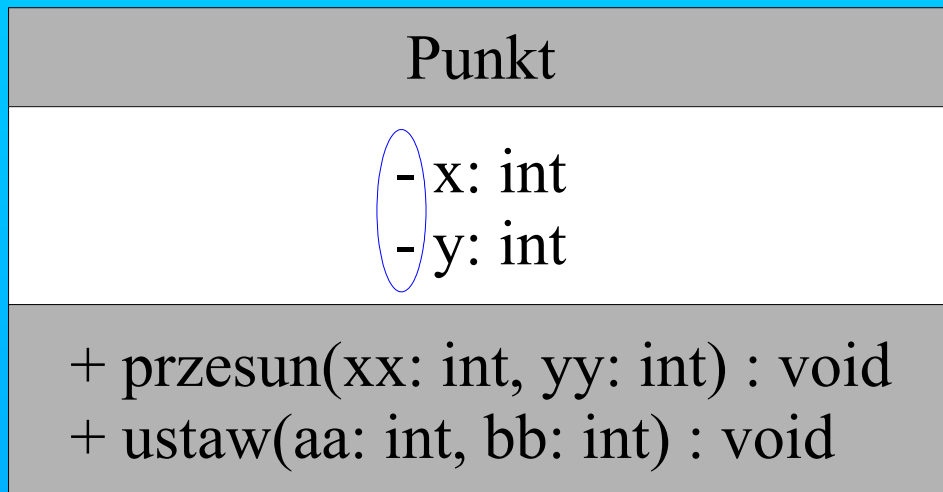

Prywatność

[**widoczność**] nazwa [liczebność] [:typ]
[=wartość_początkowa][{określenie właściwości}]

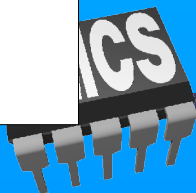
UML

C++

```
class Punkt
{
    private:
        int x;
        int y;
    public:
        void przesun(int xx, int yy);
        void ustaw(int aa, int bb);
};

.....
Punkt p1;
int k;
p1.x=14;
k=p1.y;
```


Publiczność

UML

Punkt
- x: int - y: int
+ przesun(xx: int, yy: int) : void + ustaw(aa: int, bb: int) : void

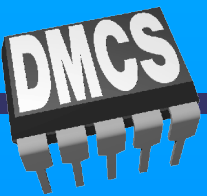
C++

```
class Punkt
{
    private:
        int x;
        int y;
    public:
        void przesun(int xx, int yy);
        void ustaw(int aa, int bb);
};

.....
Punkt p1;
int k = -5;
p1.przesun(12,4);
p1.ustaw(k,26);
```

Chronienie

Omówione zostanie po uogólnieniach

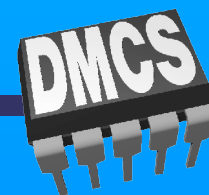
Atrybuty klasy

[widoczność] nazwa [liczebność] [:typ]
[=wartość_początkowa][{określenie_właściwości}]

changeable – Nie ma ograniczeń co do modyfikacji wartości atrybutu.

addOnly – W wypadku atrybutów o liczebności większej niż jeden można dodawać nowe wartości, ale raz dodana wartość nie może być usunięta lub zmieniona.

frozen – Wartość atrybutu nie może być zmieniona po zainicjowaniu obiektu (= **const** w języku C/C++).

Atrybuty klasy

[widoczność] nazwa [**liczebność**] [:typ]
[=**wartość_początkowa**][{określenie właściwości}]

liczebność – Liczba kardynalna określająca liczbę egzemplarzy atrybutu.

wartość początkowa – Wartość nadawana atrybutowi w momencie utworzenia obiektu.

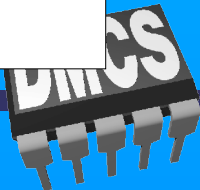
Atrybuty klasy

[**widoczność**] nazwa [**liczebność**] [:typ]
[=**wartość_początkowa**][{określenie właściwości}]

```
Lista[0..*] : Osoba  
portKonsoli[2..*] : Port  
pulpitSterujacy[1] : Pulpit  
pojemność[0..5]: Jednostka
```

```
nazwisko : String = (“”)  
ilość : long = (0)  
tablicaInt[2]: Int = (2,4)
```

```
class Klasa  
{  
    private:  
        String nazwisko;  
        int wiek;  
        int tablica[20];  
    public:  
        Klasa():  
            nazwisko(“Anonim”),  
            wiek(20)  
            {  
                tablica[0]=0;  
            }  
};
```

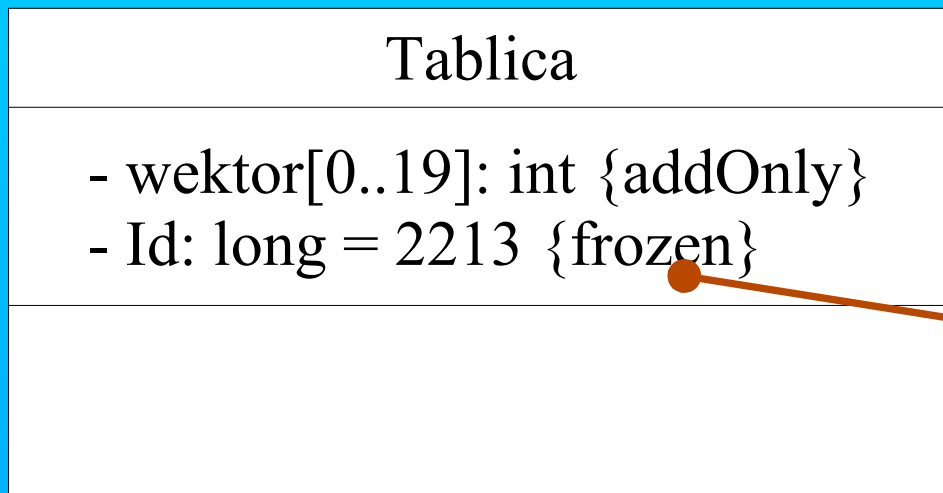

Atrybuty – określenie właściwości

[widoczność] nazwa [liczebność] [:typ]

[=wartość_początkowa][{określenie właściwości}]

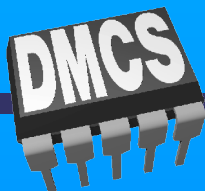
UML

C++

```
class Tablica
{
    private:
        int wektor[20];
        const long id;
    public:
        Tablica():id(2213L) {}
};
.....
Tablica tab;
```

W języku C++ nie ma odpowiednika określenia właściwości addOnly

Właściwości operacji klasy

Ogólna defnicja operacji:

**[widoczność] nazwa [(lista-parametrów)]
[:typ_wyniku] [{określenie właściwości}]**

```
wyświetl  
+ wyświetl  
ustaw(n: Nazwa, s: String)  
pobierzID: Integer  
wyzeruj() {guarded}
```

Uwaga!

Widoczność operacji definiowana jest tak samo jak widoczność atrybutów.

Parametry operacji klasy

**[widoczność] nazwa [(lista-parametrów)]
[:typ_wyniku] [{określenie_właściwości}]**

W sygnaturze operacji może być dowolna liczba parametrów (odzielane są one wówczas przecinkiem), a może nie być ich wcale. Deklaracja każdego z parametrów ma postać:

[tryb] nazwa : typ [= wartość_domyślna]

```
default(n: Nazwa = "no name", s: String, i int = 5)  
next(out n: int, in p: parameter)
```

Parametry operacji klasy - tryb

[widoczność] nazwa [(lista-parametrów)]
[:typ_wyniku] [{określenie_właściwości}]

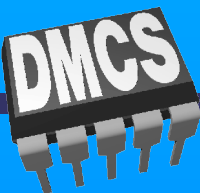
[tryb] nazwa : typ [= wartość_domyślna]

in – Parametr wejściowy; nie może być modyfikowany.

out – Parametr wyjściowy; może być modyfikowany w celu przekazania informacji wywołującemu.

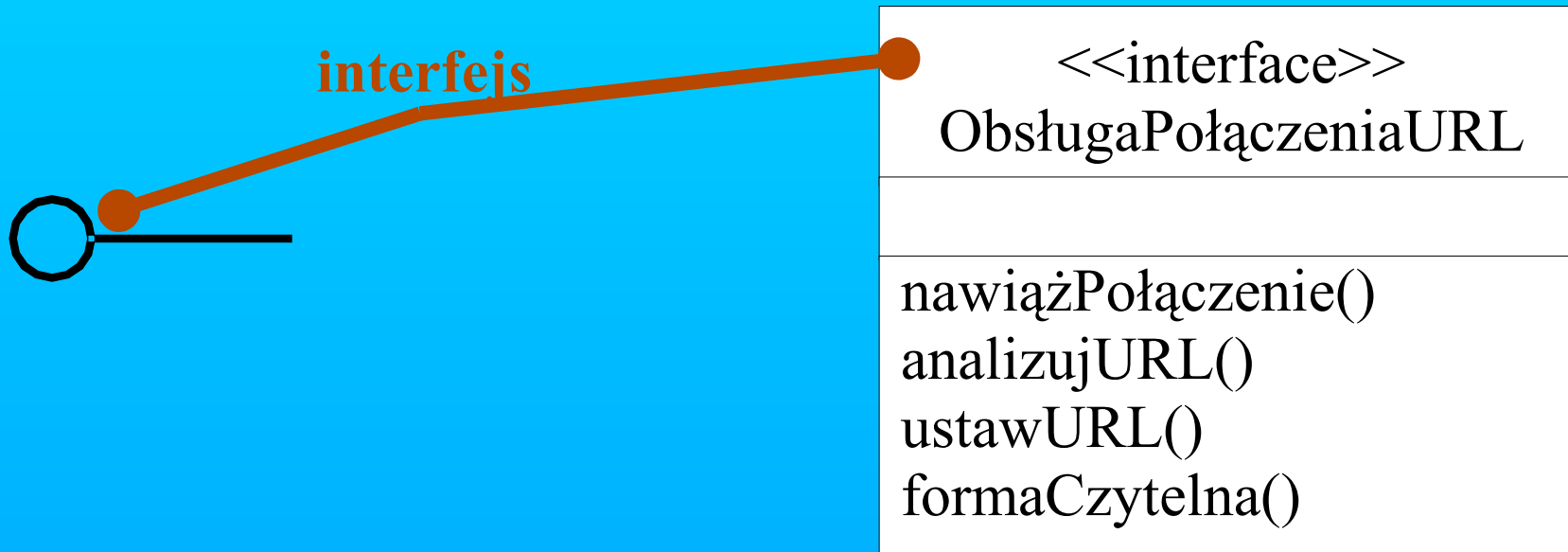
inout – Parametr wejściowy; może być modyfikowany.

return – Parametr zwracany przez operacje.

Interfejsy

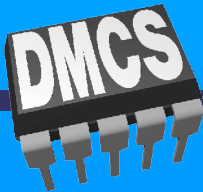
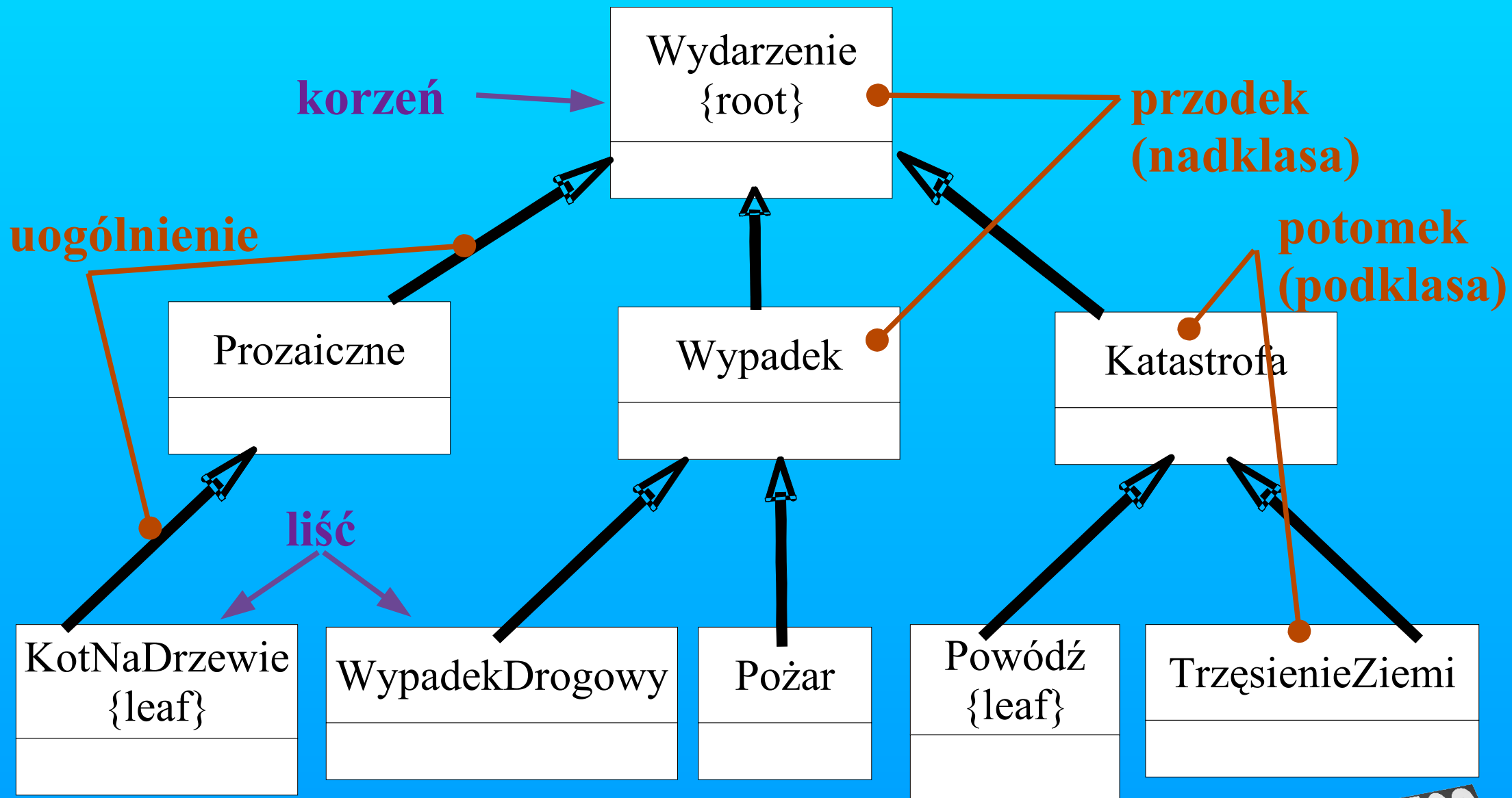
Interfejs to zestaw operacji które wyznaczają usługi oferowane przez klasę lub komponent.

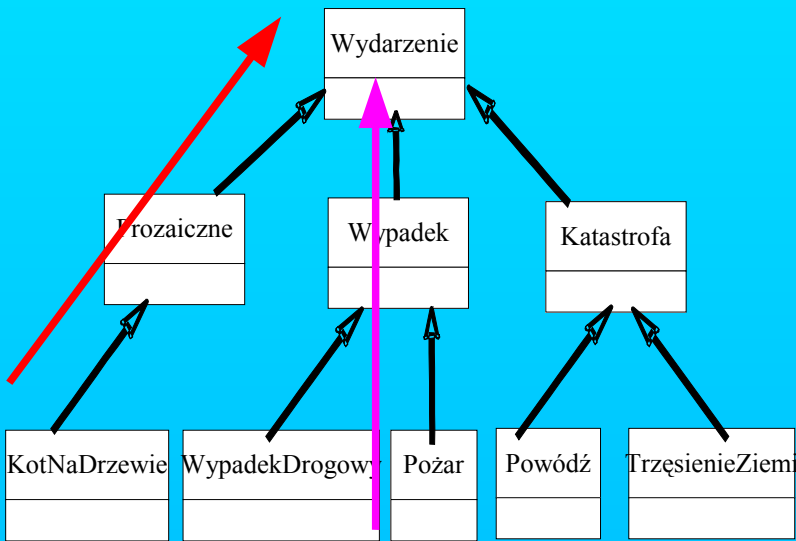
Interfejs nie posiada argumentów!

Interfejs definiowany jest jako stereotypowana klasa. Na digramach może przedstawiony za pomocą ww klasyfikatorów.

Dziedziczenie

Dziedziczenie C++


```
class Wydarzenie
{
};
class Prozaiczne : public Wydarzenie
{
};
class KotNaDrzewie : public Prozaiczne
{
};
```

```
class Wydarzenie
{
};
class Wypadek : public Wydarzenie
{
};
class WypadekDrogowy : public Wypadek
{
};
class Pożar : public Wypadek
{
};
```

Dziedziczenie, polimorfizm

uogólnienie – związek między elementem ogólnym (przodkiem) a pewnym specyficznym jego rodzajem (potomkiem). Stosowane do oznaczenia dziedziczenia. Uogólnienie polega na tym, że potomek może wystąpić wszędzie tam, gdzie jest spodziewany jego przodek a nie na odwrót. Potomek dziedziczy wszystkie właściwości przodka, w szczególności atrybuty i operacje. Uogólnienie może posiadać nazwę.

Wyróniono 1 stereotyp i 4 ograniczenia dla uogólnienia. Zwykle uogólnienie bez dodatków wystarcza do modelowania większości związków dziedziczenia.

Dziedziczenie, polimorfizm

polimorfizm – polega na tym, że operacja potomka mająca tę samą sygnaturę co operacja przodka jest ważniejsza (ma pierwszeństwo).

root (korzeń) – klasa bez przodków z conajmniej jednym potomkiem. Klasa nie może mieć przodków.

(leaf) liść – klasa bez potomków. Klasa nie może mieć potomków.

Dziedziczenie, polimorfizm

```
// Dziedziczenie
class Wydarzenie
{

};
class Wypadek : public Wydarzenie
{

};

void funkcja(Wydarzenie *pW);

int main(void)
{
    Wypadek wyp;

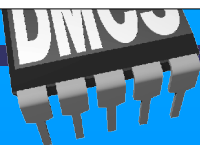
    funkcja(&wyp);
    return 0;
}
```

```
// Polimorfizm
class Wydarzenie
{ public:
    void wyswietl() { cout << "operacja wydarzenia"; }
};
class Wypadek : public Wydarzenie
{ public:
    void wyswietl() { cout << "operacja wypadku"; }
};

int main(void)
{
    Wypadek wyp;

    wyp.wyswietl();

    return 0;
}
```


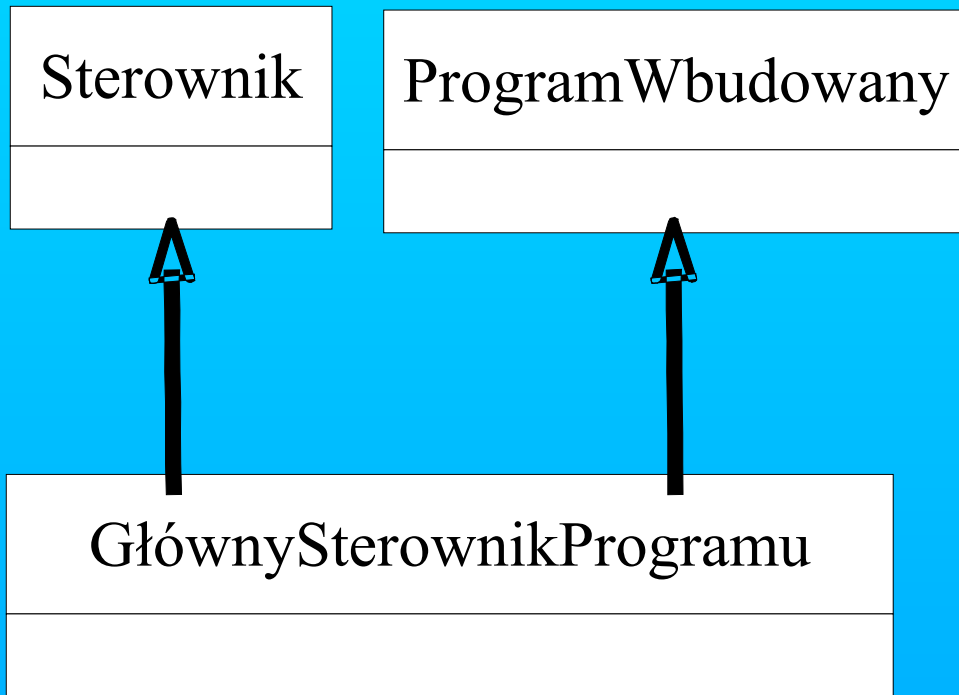
Funkcje wirtualne C++

```
class Wydarzenie
{
    public:
        void virtual wyswietl() { cout << "operacja wydarzenia"; }
};
class Wypadek : public Wydarzenie
{
    public:
        void wyswietl() { cout << "operacja wypadku"; }
};
class Katastrofa : public Wydarzenie
{
    public:
        void wyswietl() { cout << "operacja katastrofy"; }
};
int main(void)
{
    Wypadek wyp;
    Katastrofa kat;
    Wydarzenie *pWyd = &kat;
    Wydarzenie &refWyd = wyp;

    pWyd->wyswietl();
    refWyd.wyswietl();

    return 0;
}
```

Wielodziedziczenie

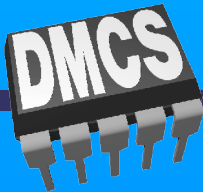
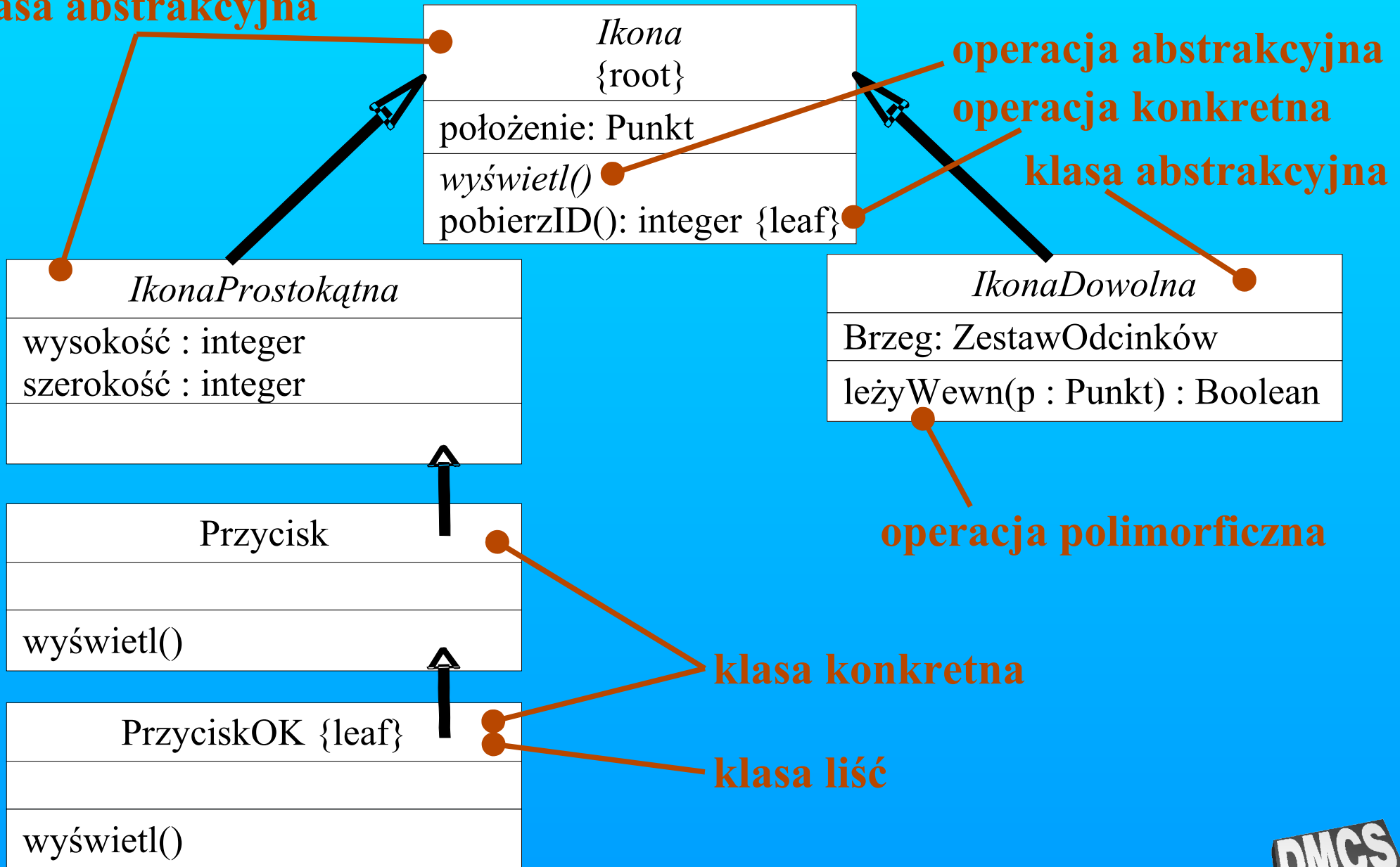
```
class Sterownik
{
};
class ProgramWbudowany
{
};

class GłównySterownikProgramu:
public Sterownik, public ProgramWbudowany
{
};
```

wielodziedziczenie – (dziedziczenie wielobazowe) klasa ma wiele przodków.

Abstrakcyjność

klasa abstrakcyjna

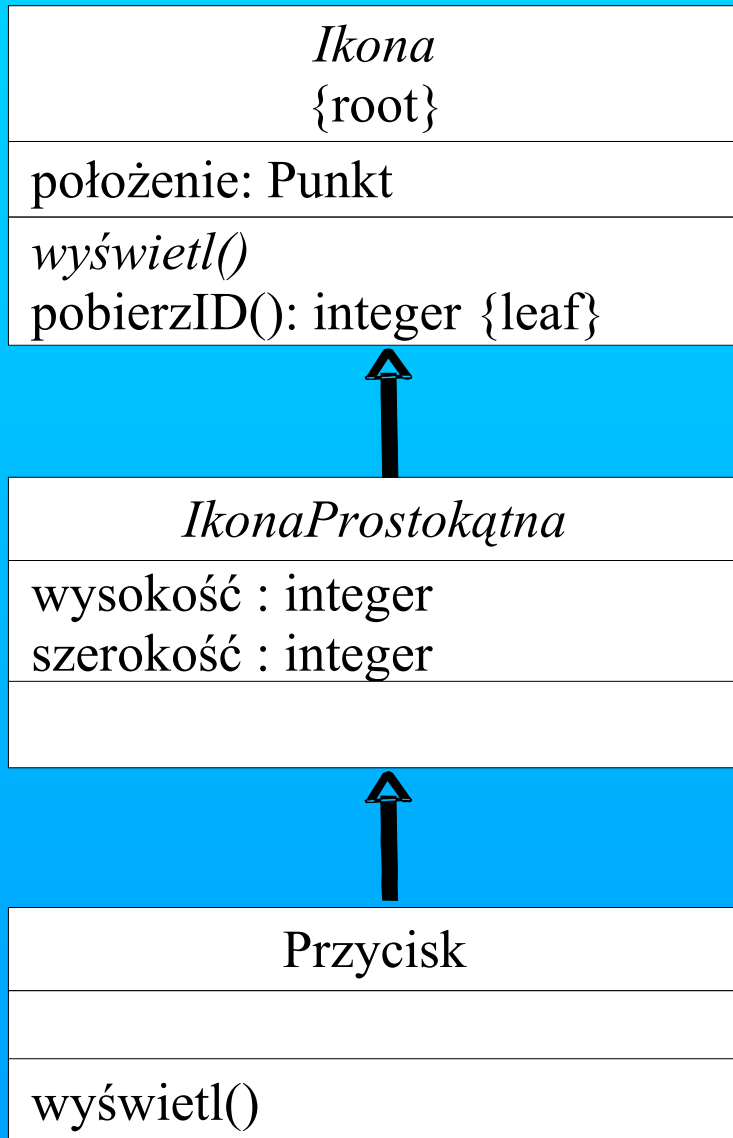
Abstrakcyjność

Abstrakcyjność klas – klasy, które nie mogą mieć bezpośrednich egzemplarzy są klasami abstrakcyjnymi. Klasy abstrakcyjne oznaczane są nazwami pisanymi kursywą.

Abstrakcyjność operacji – operacja nie posiadająca implementacji. Jej implementację muszą zapewnić potomkowie. Operacje abstrakcyjne oznaczane są nazwami pisanymi kursywą.

Operacja liść – operacja nie jest polimorficzna. Nie może być zastąpiona w potomkach. Operacje liście oznaczane są napisem leaf umieszczonym w jej metce.

Abstrakcyjność C++

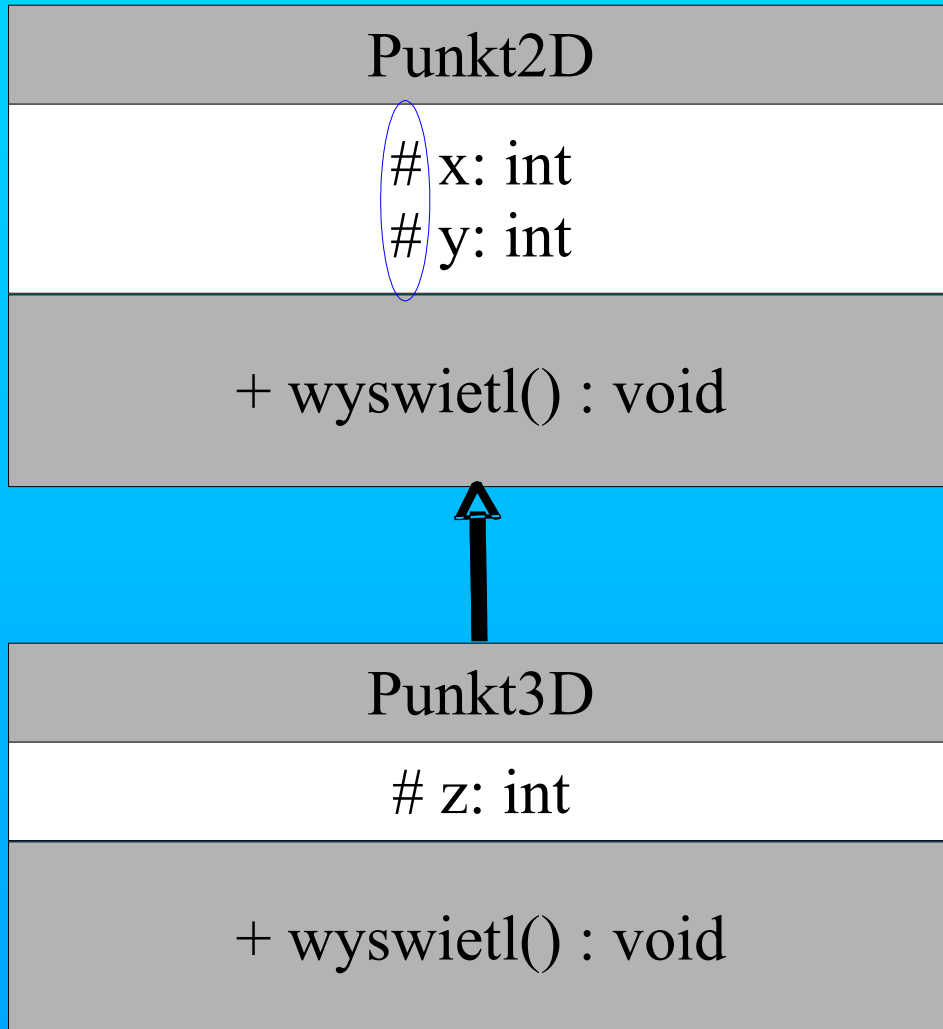
```
class Ikona
{ public:
    Punkt polozenie;
    void virtual wyświetl()=0;
};

class IkonaProstokatna : public Ikona
{ public:
    int wysokosc, szerokosc;
};

class Przycisk : public IkonaProstokatna
{ public:
    void wyświetl(){cout<< "ikona prostokatna" ;}
};
```

Chronienie

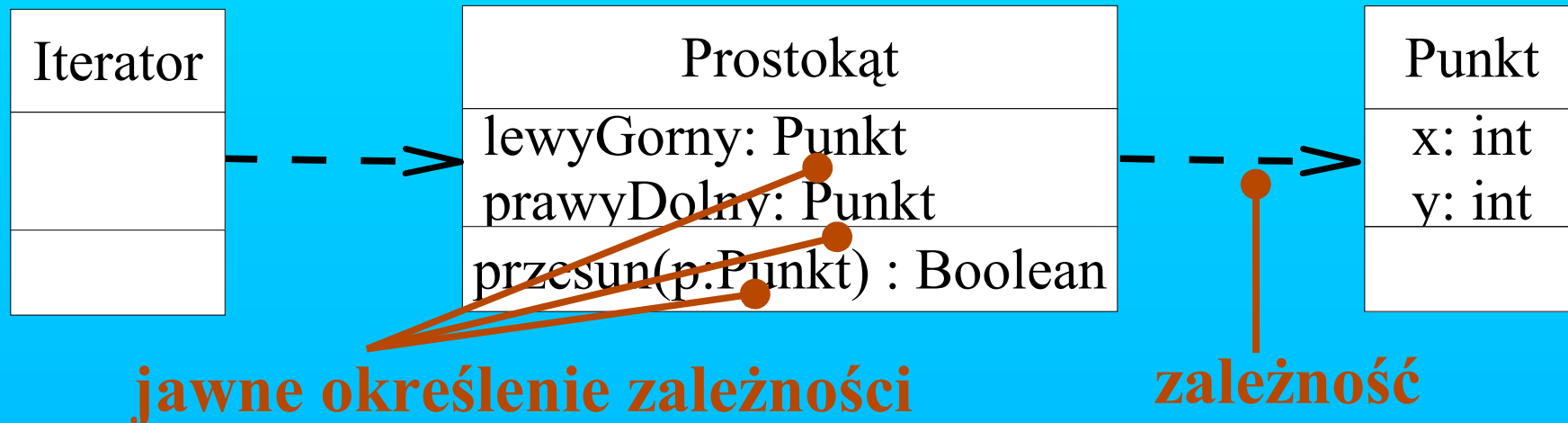
UML

C++

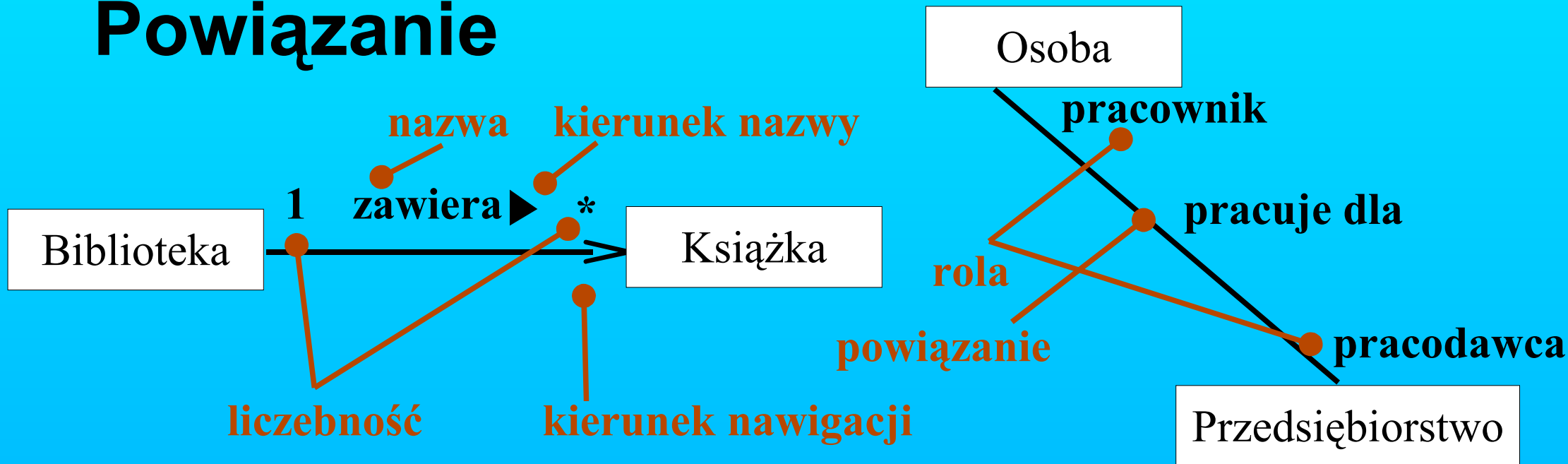
```
class Punkt2D
{
    protected:
        int x;
        int y;
    public:
        void wyswietl()
        {cout << x << ' ' << y; }
};
class Punkt3D: public Punkt2D
{
    protected:
        int z;
    public:
        void wyswietl()
        {cout << x << ' ' << y << ' ' << z; }
};
.....
Punkt2D p2D;
p2D.x=5;
p2D.y=0;
```

Zależność

zależność – jest to związek użycia między elementami. Klasa **Prostokat** zależy od klasy **Punkt**. **Punkt** nie musi nic “wiedzieć” o prostokacie. Zmiany wprowadzone w klasie **Punkt** mogą mieć wpływ na klasę **Prostokat**. Wyróżniono 17 stereotypów dla tego typu związku. Zwykła zależność bez dodatków wystarcza do modelowania większości związków użycia.

Powiązanie

powiązanie – jest to związek strukturalny, który wskazuje, że obiekty jednego elementu są połączone z obiektami innego.

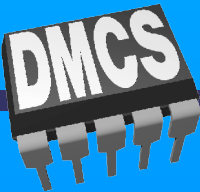
Klasa Biblioteka ma powiązanie jeden-do-wielu z klasą Książka.

Mając Bibliotekę można wyznaczyć jej wszystkie książki. Mając Książkę można wyznaczyć do jakiej biblioteki ona należy.

Powiązanie wyraża “równorzędność” lub “starszeństwo” egzemplarzy.

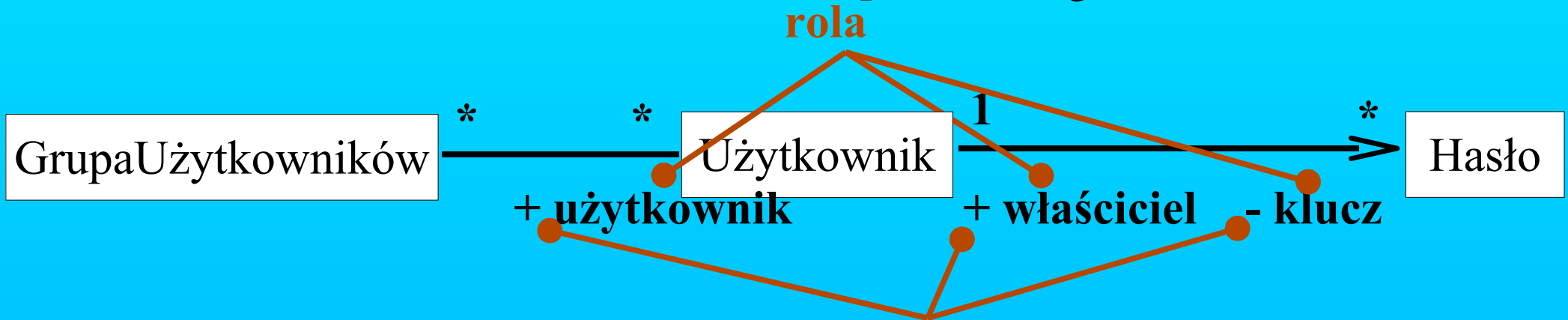
Dostępne są 4 podstawowe dodatki do powiązań: nazwa, rola, liczebność (przy każdym końcu) oraz agregacja.

Rola to zachowanie bytu w określonym kontekście.

Widoczność powiązania

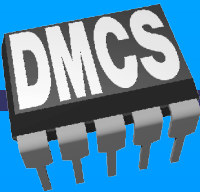
widoczność powiązania

widoczność powiązania – określa widoczność obiektów biorących udział w powiązaniu na zewnątrz. Widoczność jest określona i oznaczana analogicznie jak w przypadku klas.

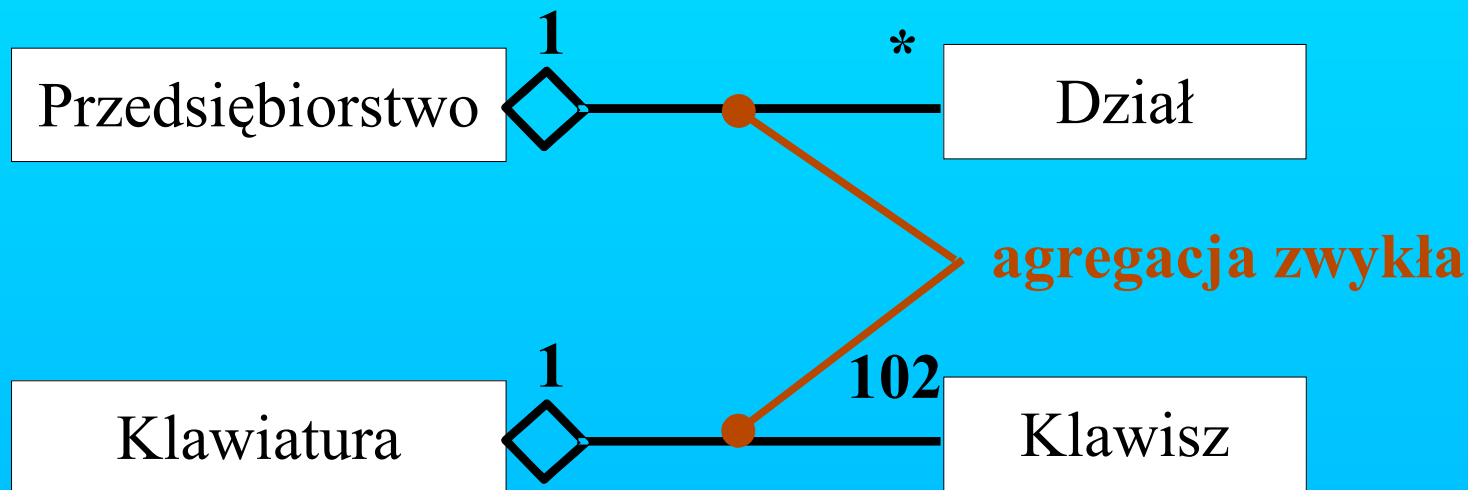
public – wartość domyślna. Obiekty powiązania są widoczne na zewnątrz.

private – Obiekty powiązania są niewidoczne dla obiektów nie biorących udziału w powiązaniu.

protected – Obiekty powiązania są niewidoczne dla obiektów nie biorących udziału w powiązaniu, z wyjątkiem potomków klasy z przeciwnego końca.

Agregacja zwykła

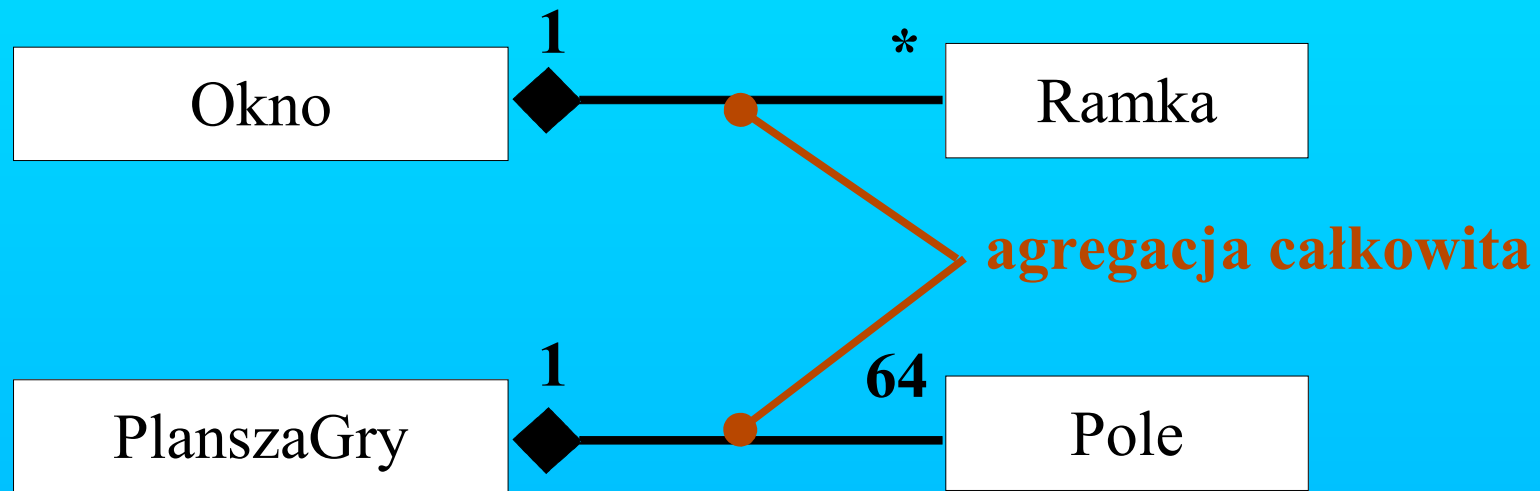

Zazwyczaj powiązanie jest związkiem strukturalnym równorzędnych partnerów (nie wyróżniamy wówczas kierunku nawigacji). Oznacza to że powiązane klasy znajdują się na tym samym poziomie pojęciowym, czyli żadna nie jest ważniejsza.

Szczególnym przypadkiem ww powiązania jest **agregacja**. Stosujemy ją wówczas, gdy chcemy wyrazić związek “całość składająca się z części”. Np. Przedsiębiorstwo składa się z Działów.

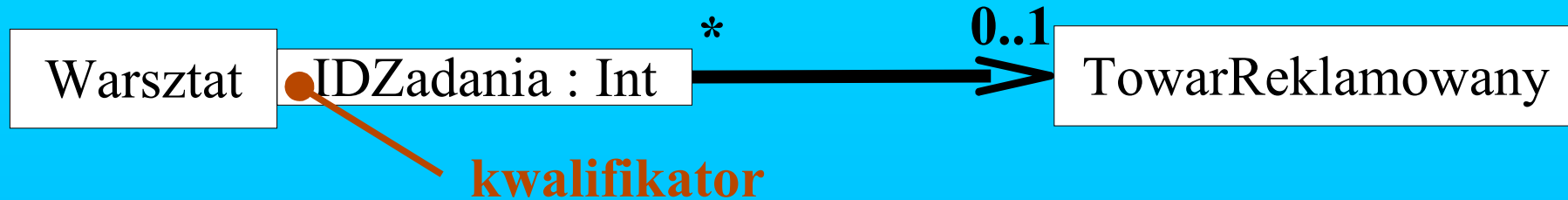
Uwaga! Część może należeć do kilku całości i “żyć” w czasie niezależnie od całości.

Agregacja całkowita

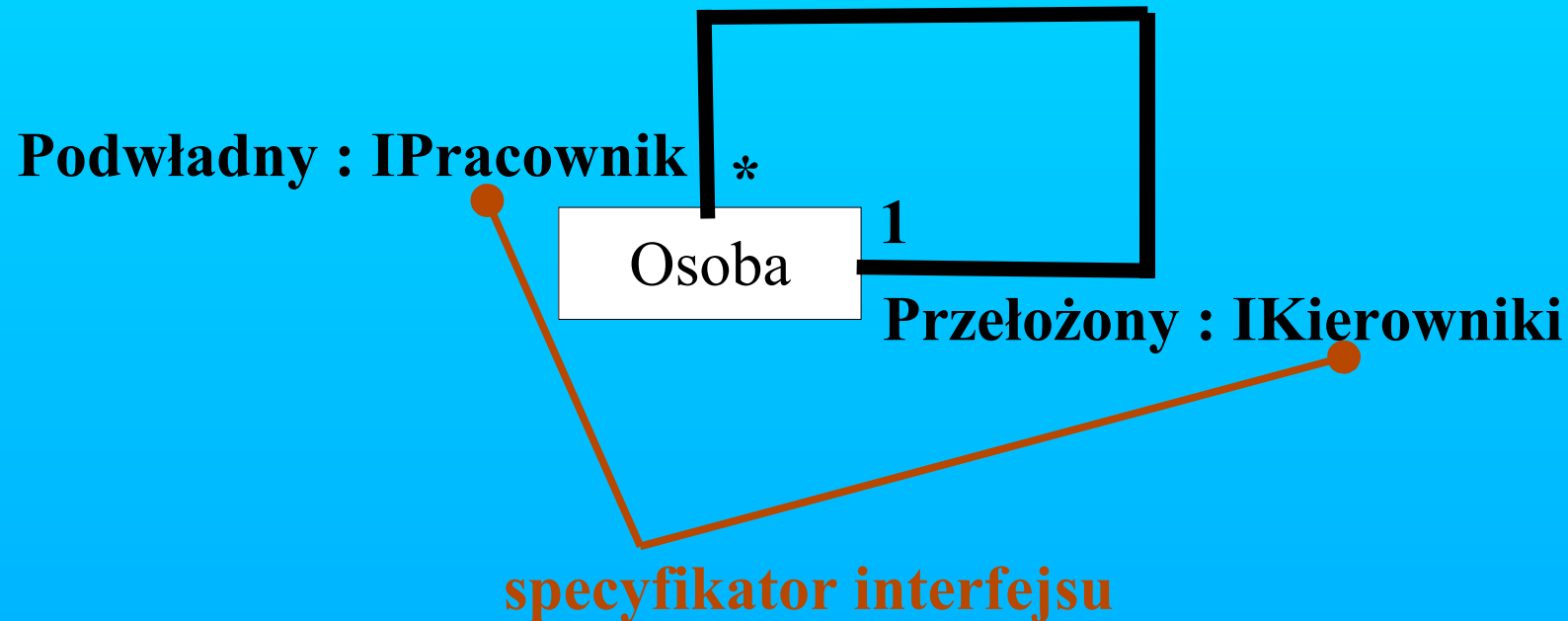
agregacja całkowita – oznacza, że część biorąca udział w agregacji może należeć tylko do jednej całości oraz, że o czasie życia części decyduje całość. Całość musi zadbać o stworzenie i zniszczenie części. (Czas życia części $\leq$ czasowi życia całości).

Kwalifikacja

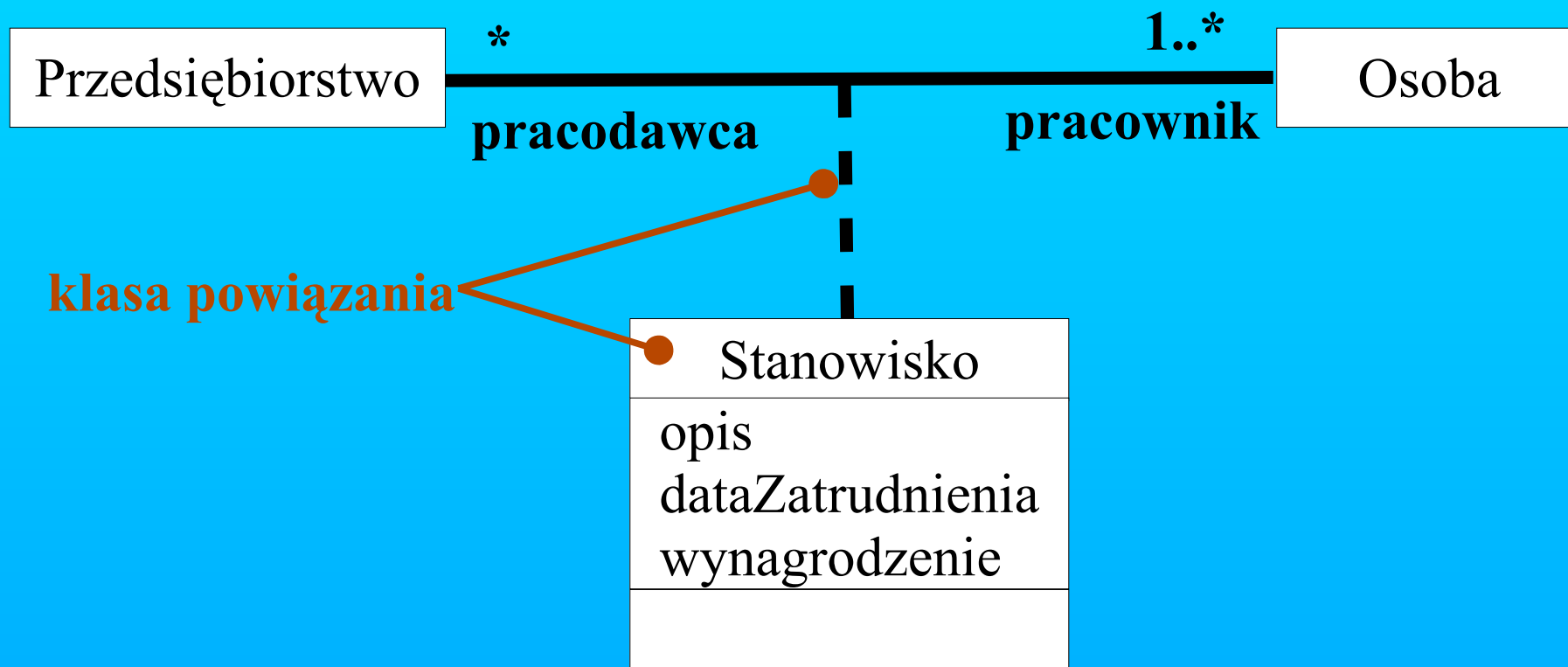
kwalifikacja – ma zastosowanie w przypadku wyszukiwania zbioru obiektów. Obiekt źródłowy (Warsztat) wraz z wartościami atrybutów kwalifikatora wskazuje obiekt docelowy (TowarReklamowany) lub zbiór obiektów. Kryteria wyszukiwania definiowane są jako kwalifikatory.

Specyfikator interfejsu

specyfikator interfejsu – określa jaki interfejs udostępnia klasa w danej roli.

Klasa powiązania

klasa powiązania – byt posiadający cechy klasy i powiązania. Umożliwia zdefiniowanie właściwości powiązania jeśli są potrzebne.

Podstawowe elementy występujące w diagramie obiektów

Na diagramie obiektów przedstawia się egzemplarze elementów z diagramu klas. Obrazuje on zbiór elementów i ich związków w ustalonej chwili.

Diagramy obiektów wyobrażają rzut systemu w danej chwili (= statyczna część diagramu interakcji).

Uwzględnia się w nich zbiór obiektów, ich stan i związki. Zawierają na ogół obiekty i wiązania, mogą zawierać notatki i ograniczenia.

Na kolejnych slajdach przedstawione zostaną elementy, które mogą wystąpić w diagramach obiektów.

Elementy diagramu obiektów

obiekt

p: Przedsiębiorstwo

wiązanie

Wiązanie omówione zostanie wraz z interakcjami

d1: Dział

nazwa = "Sprzedaż"

d1: Dział

nazwa = "Badania i rozwój"

d3: Dział

nazwa = "Sprzedaż w Polsce"

kierownik

o: Osoba

Nazwisko = "Erin"

IDPracownika = 8765

stanowisko = "Szef sprzedaży"

wartość atrybutu

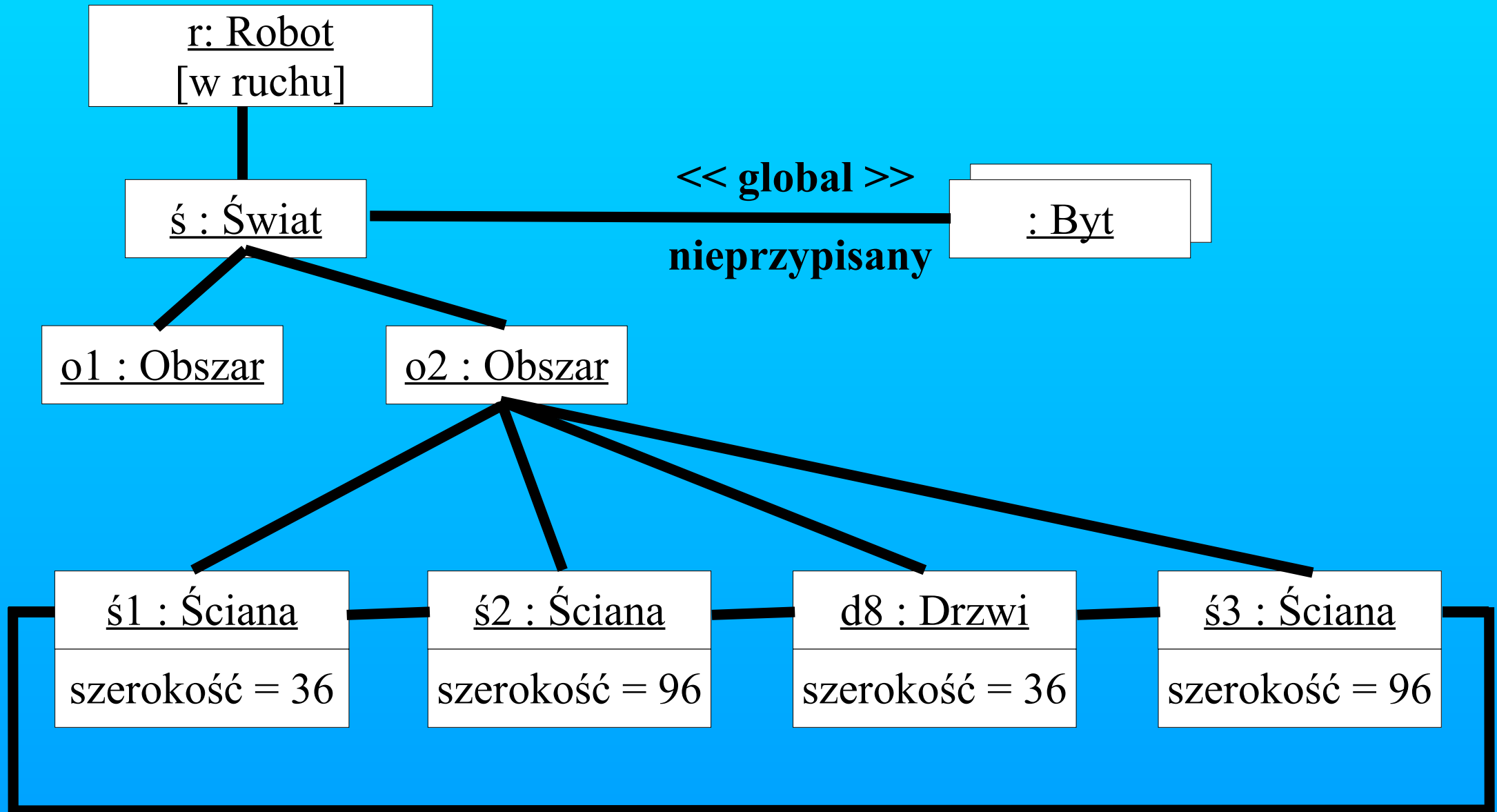
obiekt anonimowy

: AdresyKontaktowe

adres = "kluczowa 10"

Obiekty, wiązania - przykład

Diagramy interakcji. Interakacja.

interakcja to zachowanie polegające na wymianie komunikatów między obiektami w pewnym otoczeniu, w pewnym celu.

Podstawowe elementy występujące w diagramie interakcji

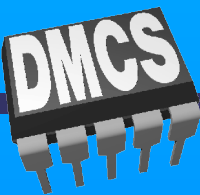
Diagramy interakcji obrazują interakcję jako zbiór obiektów i związków między nimi, w tym też komunikaty, jakie obiekty przekazują między sobą. Diagram interakcji jest w istocie rzutem bytów biorących udział w interakcji.

Diagram przebiegu jest diagramem interakcji, na którym uwypukla się kolejność komunikatów w czasie.

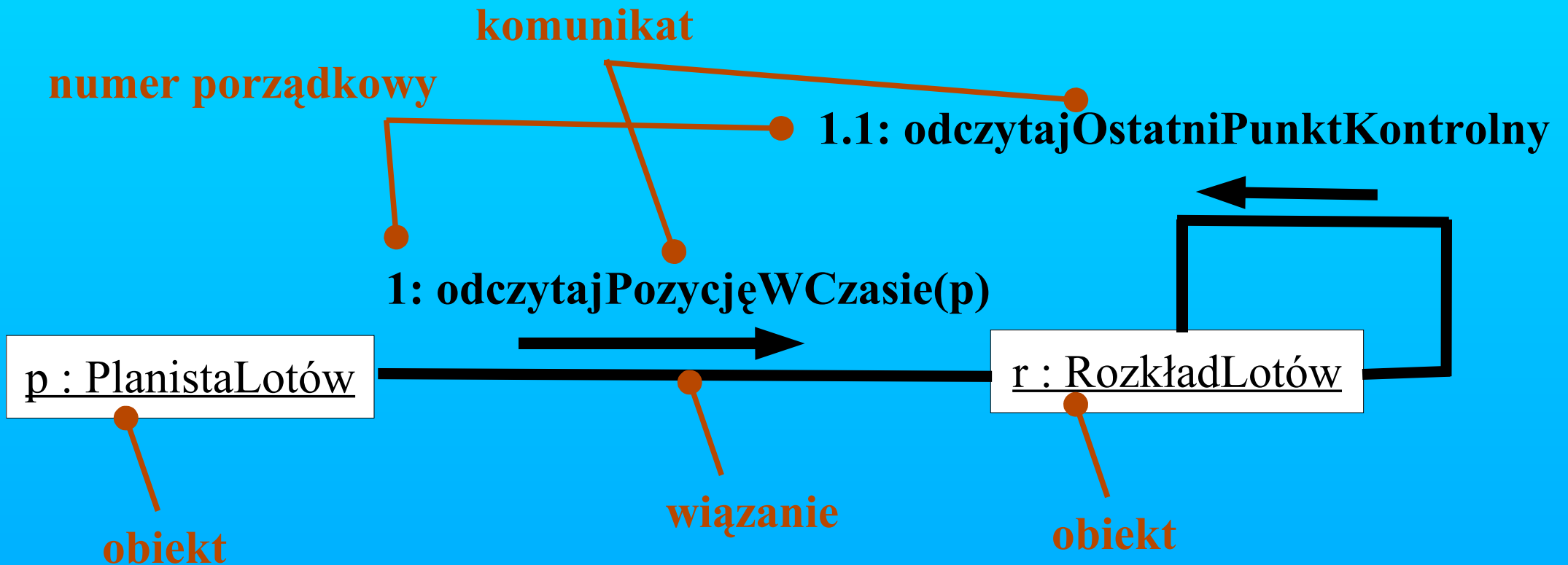
Diagram kooperacji jest diagramem interakcji, na którym uwypukla się związki strukturalne między obiektami wysyłającymi i odbierającymi komunikaty.

Diagramy kooperacji i przebiegu są równoważne.

Na kolejnych slajdach przedstawione zostaną elementy, które mogą wystąpić w diagramach interakcji.

Diagram kooperacji

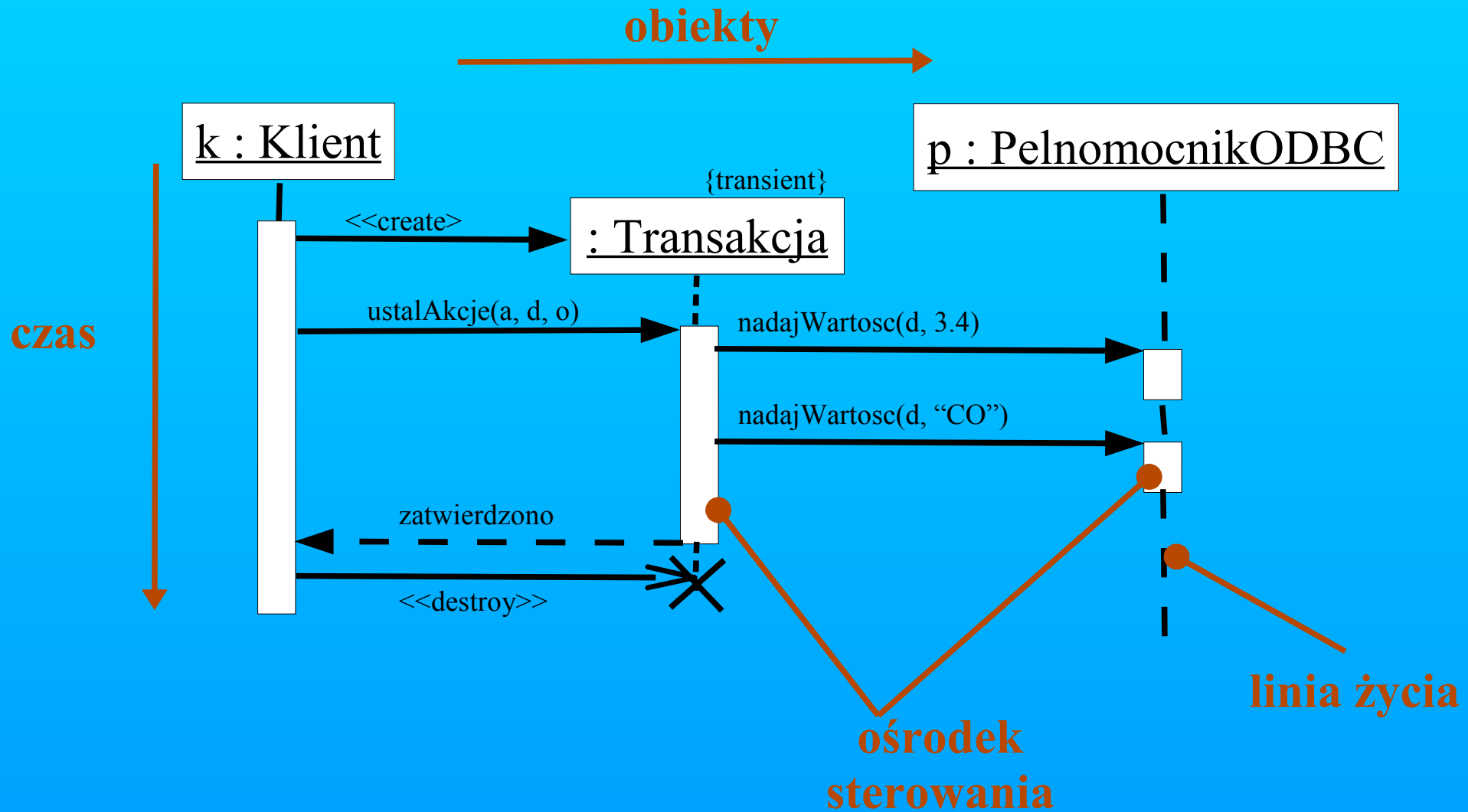
Na diagramie kooperacji uwypukla się organizację obiektów biorących udział w interakcji.

Wiązania, komunikaty

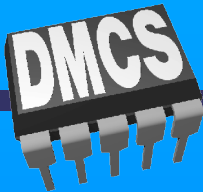
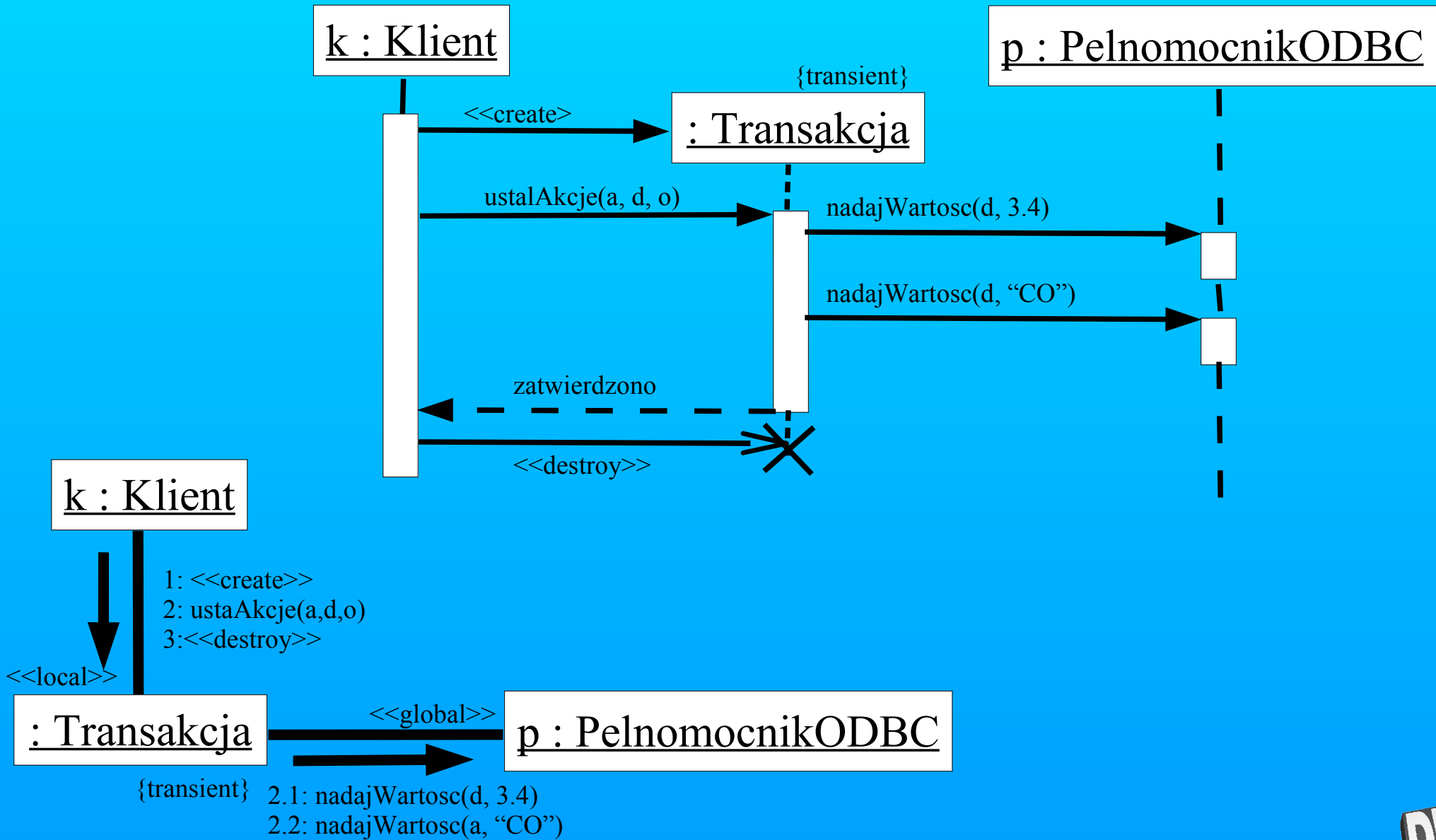
wiązanie jest zazwyczaj egzemplarzem powiązania. Jeśli dana klasa ma powiązanie z inną klasą to między egzemplarzami klas może wystąpić wiązanie.

komunikat to specyfikacja łączności między obiektami, uwzględniająca zlecenia wykonania określonych czynności. Oznaczenia komunikatów poprzedzone są numerami oznaczającymi kolejność komunikatu w czasie. Komunikaty przekazywane są wzdłuż wiązania.

Diagram przebiegu.

Równoważność d. kooperacji i diagramu przebiegu

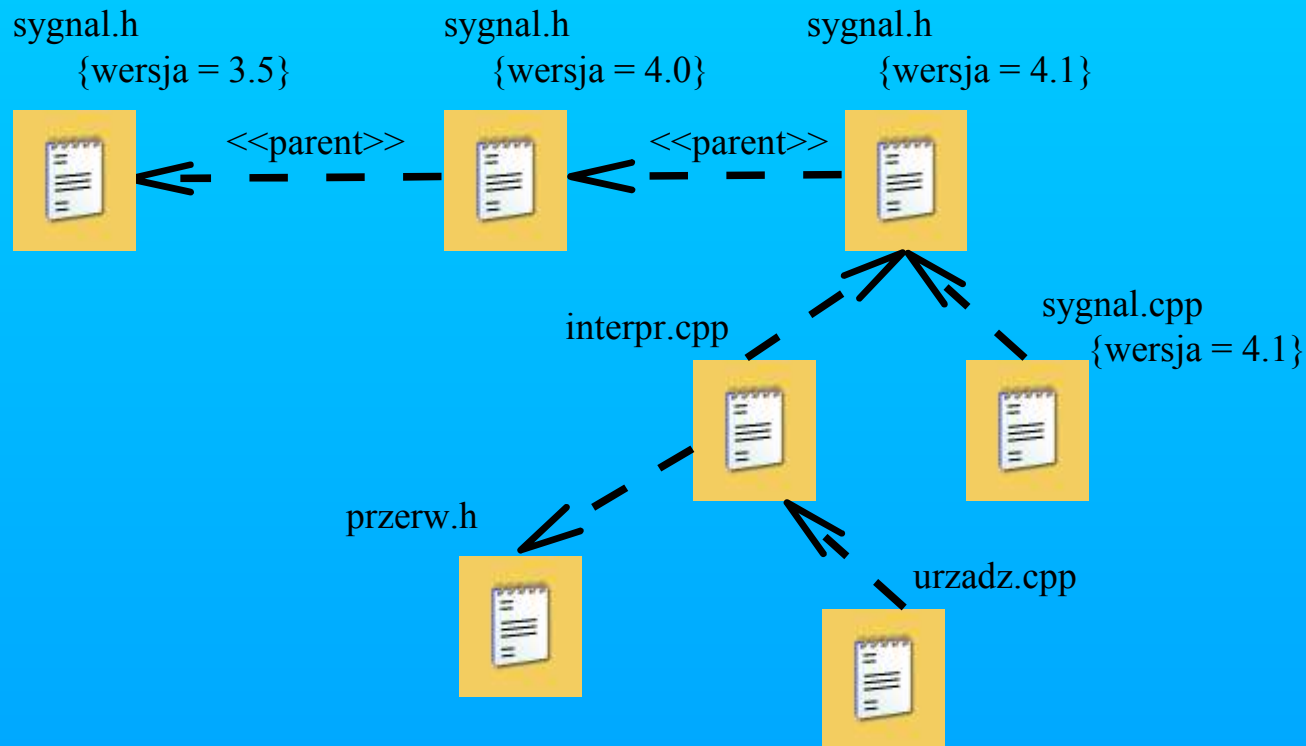
Diagramy komponentów.

Diagramy komponentów przedstawia fizyczne aspekty systemów obiektowych. Obrazuje uporządkowanie komponentów i zależności między nimi.

Używany do modelowania statycznych aspektów perspektywy implementacyjnej systemu. Diagramy komponentów są w istocie diagramami klas, na których kładzie się nacisk na komponenty systemu.

Diagram komponentów

Diagram komponentów

